PEDANII DIOSCORIDIS Anazarbei de medicinali materia Liber quintus.

Io. *Ruellio Sueßionẽſi interprete.*

ΠΕΔΑΝΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ ΠΕΡΙ ΥΛΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

SVPERIORIBVS quatuor libris, amiciſsime Aree, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, & earundem lachrymis ac fructibus: item animalibus, melle, lacte, adipe, cerealibus, oleribus, necnõ de ómni radicum, herbarum, ſuccorum, ſeminumque ratione. In hoc autem totius operis quinto diſſeremus de vinis & metallicis, à vite noſtram commentationem auſpicati.

ΑΠΟΔΟΝΤες ἐν τοῖς πρὸ τετράσι βιβλίοις φίλτατ' Ἀρέτη τὰ περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ ὑδάτων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων· ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στέατων καὶ τῶν καλουμένων σπερμῶν καὶ λαχάνων. καὶ τὴν σύμπασαν περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν καὶ χυλισμάτων, καὶ σπερμάτων λόγον. ἐν τούτῳ τελευταίῳ ὑπάρχοντι τῆς ὅλης πραγματείας. διαιρεσόμεθα περὶ οἴνων καὶ τῶν καλουμένων μεταλλικῶν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς περὶ ἀμπέλου παραδόσεως.

Vitis vinifera.
Cap. I.

Πρὶ Ἀμπέλου οἰνοφόρου.
Κεφ. ά.

FOlia vitium & triti capreoli, capitis dolores illitu mitigãt, & inflammationem ſtomachi ardorémque, cum polenta: folia etiam per ſe, vt quæ refrigerent & adſtringant, imponi ſolent. Potus eorũ ſuccus dyſentericis, ſanguiné excreantibus, ſtoma-

Ἀμπέλου οἰνοφόρου τὰ φύλλα καὶ αἱ ῥῖκες λεῖαι καταπλασσόμεναι κεφαλαλγίας πραΰνουσι, φλεγμονήν τε στομάχου καὶ καῦσον σὺν ἀλφίτῳ· καθ' ἑαυτὰ ἐπιτιθέμενα τὰ φύλλα ψυκτικὰ καὶ συπτικὰ ὄντα. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς ποθεὶς ὠφελεῖ δυσεντερικοὺς καὶ αἱμοπτοϊκοὺς καὶ

καὶ στομαχικοὶς καὶ κυνώσας. ἀποθεραπεύεται δὲ καὶ αἱ ἕλικες ἐν ὕδατι καὶ ποδεῖσαι, τὰ αὐτὰ ποιοῦσι. τὸ δὲ δάκρυον αὐτῆς ὅμοιον ὂν κόμμει, ἐπιπηγνύμενον τοῖς σελέχεσι, λίθους ἐκπυέοντι πινόμενον σὺν οἴνῳ· ἰᾶται δὲ καὶ λειχῆνας καὶ ψώρας καὶ λέπρας καταχριόμενον, δεῖ δὲ προεκνιτρῶσαι τὸν τόπον· σὺν ἐλαίῳ δὲ ἐγχριόμενον συνεχῶς, ψιλοῖ τοὺς τείχας, καὶ μάλιστα ὁ ἀπὸ τῶν χλωρῶν κεκαυμένων κλήματος ἀφιδρύμενος ἰχώρ· ὀξὶ καὶ μυρμηκίας ἐκχριόμενος ἐκβάλλει. ἡ δὲ ἐκ τῶν κλημάτων καὶ τεμφύλων τέφρα, τὰ περὶ δακτύλιον ἀφαιρεθέντα κονδυλώματα καὶ θύμια, σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα θεραπεύει, καὶ στέμματα, καὶ ἐχιοδήκτους ὠφελεῖ, καὶ σπληνὸς φλεγμονὰς σὺν ῥοδίνῳ καὶ πηγάνῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη.

Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας. Κεφ. β'.

Ἄμπελος ἀγρία διττή, ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς οὐ περικάζει τὸν καρπὸν, ἄγχει δ' αὐξήσεως ἄχρι τοῦ λεπρυόνου οἰναίθου. ἡ δέ τις τελεσφορεῖ μικρόβοτρυς οὖσα, καὶ μέλαινα, καὶ στυπτική. Φύλλα δὲ ἔχει τοῦτης τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες καὶ οἱ κλωνοὶ, ὁμοίως τῇ ἡμέρῳ.

Περὶ Σταφυλῆς. Κεφ. γ'.

Σταφυλὴ, ἡ μὲν πρόσφατος πᾶσα ἐκταράσσει κοιλίαν· καὶ ἐμ-

stomachicis, & grauidarum malaciæ medetur. Eadem efficiunt madefacti in aqua capreoli & poti. Lachryma vitium, quę veluti gummi in caudicibus concrescit, ex vino pota calculos pellit illita lichenas & psoras leprásque nitro prius perfrictas sanat: eadem cũ oleo sæpius pilis illitis, psilothri effectum habet: maximéque sanies, quam accensa sarmenta vitium viridia exudarunt: qua & perunctæ verrucarum informicationes extrahuntur. Cinis sarmentorum & vinaceorum, detractis in sede condylomatis, & thymiis, illitus ex aceto medetur: prodest luxatis & viperarum morsibus: contra lienis inflammationem illinitur, cum rosaceo & ruta & aceto.

Labrusca. Cap. II.

Labrusca duorum generum est: alterius vua non maturescit, sed flore tenus œnanthen nominatam perducit. Altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigra, & adstringens. Folia, caules, & clauiculæ quibus repunt, vim habent cultæ viti similem.

Vua. Cap. III.

Vuæ recentes aluũ turbant,

& ſtomachum inflant: innocentiores, quæ decerptæ diu pependere, (ideo quòd in eis copia humoris exiccatur) vtilesq; fiũt ſtomacho, ægrisque, atque cibi auiditatem excitãt. In vinaceis & ollis ſeruatæ, ori & ſtomacho gratæ ſunt: aluum ſiſtunt (ſed veſicam & caput tentant) & ſanguinem excreantibus conueniunt. Similesque, quæ in muſto fuere. Sapa aut paſſo conditæ, ſtomachum magis infeſtant. At quæ ſolem prius paſſæ in aqua cœleſti conduntur, minus vinoſæ ſunt, ſiticuloſis, ardentibus & longis febribus ſalubres. Reconditi vinacei inflammatis mammis, rigentibus ac præduris, cum ſale illinuntur: decoctura eorum dyſentericos, cœliacos, & fœminas fluxione vuluæ laborantes iuuat infuſa: ad deſeſſiones, ac fotus aſſumitur. Nuclei acinorũ adſtringendi vim obtinẽt, ſtomacho vtiles ſunt: inſpargitur farina toſtorũ, polentæ modo, dyſentericis, & cœliacis, & ſolutis ſtomacho.

καὶ ἐμπνευματοῖ στόμαχον· ἡ δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ κρεμασθεῖσα, ἧττον μετέχει τούτων (διὰ τὸ πολὺ τῆς ὑγρασίας αὐεξηρανθαι) εὐστόμαχός τε ὄντι καὶ ὀρέξεως αὐαλκτική, καὶ ἐπιτήδειος πρὸς τοὺς ἀδενοῦντας. αἱ δὲ ἐν τῶν στεμφύλων καὶ ἐκ τῶν βυκῶν, εὔστομοί, εὐστόμαχοι· κοιλίας ἐφεκτικαὶ (κεφάλεως δὲ καὶ κεφαλῆς ἅπτονται) αἱμόζοισι δὲ καὶ αἱμοπτυϊκοῖς. ὅμοιαι δέ εἰσι καὶ αἱ εἰς τὸ γλεῦκος ἐμβαπτόμεναι. αἱ δὲ ἐν τῷ ἑψήματος καὶ γλυκέος χαλεπώτεραι. ζωτίθενται δὲ καὶ μετ' ὀμβρείου ὕδατος πρὸς ταφίδωσιν, γίνονται δὲ αἱ τοιαῦται ἐκ ὀλίγου οἰνώδεις, διψώδεσι δὲ καὶ καυσώδεσι καὶ χρονίοις πυρετοῖς χρήσιμοι. τὸ δὲ στέμφυλον αὐτῶν ἀποτιθὲν, καταπλάττεται μετ' ἀλῶν πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρίας καὶ ἀπάργωσιν μαστῶν· τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν στεμφύλων, δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς καὶ ῥοϊκοῖς ὠφελεῖ ἐνέμβρυον· καὶ εἰς ἐγκαθίσματα καὶ πρόσκλυσματα λαμβάνεται. Τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γίγαρτα συμπικὰ, εὐστόμαχα· φθυγγύτα δὲ καὶ αὐτὴ ἀλφίτου ἐπιπλοόμενα λεῖα, αἱμόζει δυσεντερικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ἀλελυμένοις.

Vua paſſa alba.
Cap. IIII.

Vua paſſa alba adſtringẽtior eſt:

Περὶ Σταφίδος. Κεφ. δ'.

Τῆς δὲ σταφίδος συμπικωτέρα ἐστὶν ἡ λευκή·

ἡ λευκή· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ σαρξ αὐτῶν ἐσθιομένη ἀρτηρίας καὶ βῆχας καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν καὶ δυσεντερείαν σὺν τοῖς γιγάρτοις ἐσθιομένη καθ' ἑαυτήν· μιγεῖσα δὲ ἀλεύρῳ κεγχρίνῳ καὶ κριθίνῳ καὶ ὤμῳ, καὶ τηγανισθεῖσα μετὰ μέλιτος καὶ λαμβανομένη, εἰς τε ἀποφλεγματισμοὺς καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν πεπέρει μαλαττομένη ἐυθετεῖ. ἡ δὲ σὺν μήνῃ τὰ φλεγμονὰς παύει, καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κυαμίνου, καὶ κυμίνου. ὀπιωκτίδα δὲ καὶ ἀνθρακας καὶ κηλίδα καὶ ταὺς ὠμοὺς ἕδρα σπεδόνας καὶ γαγγραίνας, χωρὶς γιγάρτων ἰᾶται λεία σὺν πηγάνῳ ὀπιπτεθεῖσα· ὠμὸς δ' πόδαγραν ἁρμόζει μετὰ τοῦ ὀποπάνακος καταπλαττομένη· καὶ ὄνυχας ὑδατίου ἀφίστησι σαλευθέντας ὀπιπλασθεῖσα.

Περὶ οἰναύθης. Κεφ. έ.

Οἰναύθη καλεῖται ὁ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου καρπὸς, ὁπότε αὐθεῖ. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ εἰς ἀκόνιτον ἀγγεῖον ὀστράκινον, συλλέγοντας καὶ ξηραίνοντας ὑπὸ ἡλίου, ἐν σκιᾷ. καλλίστη δὲ γίνεται ἐν συρίᾳ καὶ κιλικίᾳ καὶ φοινίκῃ. Δύναμις δὲ αὐτῆς συπτική. ὅθεν στομαχὴν εὐστόμαχος καὶ οὐρητικὴ κοιλίαν ἐφιστῶσα καὶ αἵματος πτύσιν· ξηρὰ δὲ καταπλασθεῖσα, καὶ ὠμὸς ἀκαθῆ καὶ ὀξύνοντα στόμαχον ποιεῖ· ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγίας ἔμ-

est: prodest esitata caro earum tussi, faucibus, renibus ac vesicæ. Estur in dysenteria per se cum nucleis: & decocta in patinis cum melle, admista milij ac hordei farina & ouo, valet ad purgandum caput: eiusdemq; gratia cum pipere commanducatur. Testium inflammationes sedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. Fauos, epinyctidas, carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas, sine nucleis trita, & cum ruta imposita sanat: podagræ conuenienter cũ panacis succo illinuntur: mobiles vngues illita celerius extrahit.

Oenanthe. Cap. V.

Oenanthe vocatur vitis syluestris fructus, cum floret. Recondi debet fictili non picato, collectáque substrato linteo, in vmbra siccatur. Laudatissima in Syria & Cilicia & Phœnice. Vis ei adstrictoria: quare pota stomacho ac ciundæ vrinæ vtilis: aluum sistit, ac sanguinis excreationes: contra fastidia, & acorem stomachi, sicca & illita efficax est: capitis doloribus

tam viridis, quàm ſicca: ex aceto & roſaceo perfunditur: ſanguolenta vulnera cataplaſmate, & incipientes ægilopas, oris vlcera, & genitalium nomas, trita cum melle, croco, myrrha, & roſaceo, ab inflammatione vindicat: peſsis miſcetur, ad ſiſtendum ſanguinem: contra oculorum delachrymationem, & ſtomachi ardores, cum pollinæ polentæ & vino illinitur. Cinis crematæ in teſta, candentibus prunis, facit ad oculorum medicamẽta: reduuias & pterygia, abſcedentes gingiuas, cruentáſque, cum melle ſanat.

Omphacium. Cap. VI.

Omphacion, ſuccus eſt acer bæ vuæ, nondũ matureſcentis, è Thaſia vite aut Aminæa. Oportet autẽ ante Canis ortum, expreſſam melligine in rubro ære, linteo cooperto, inſolare, vſq; dum cogatur, ſemperque quod ceruici vaſis cõcretũ hęſit, reliquo humori permiſcere: noctúq; à ſubdialibus locis in lectũ referre: quãdoquidẽ nocturni rores ipſum cõcreſcere non ſinunt. Eligendũ eſt flauũ, friabile, veheméter adſtringẽs, & linguam mordens. Sunt qui coquendo mellignem cogant.

Prodeſt

ἔμβρεγμα, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ χλωρᾷ τε καὶ ξηρᾷ· κατάπλασμά τε ἐναίμων ἀφλέγματον, καὶ ἀρχομένων αἰγιλώπων, καὶ τῶν ἐν στόματι οὐλῶν, καὶ νομῶν τ' ἐν αἰδοίοις, σὺν μέλιτι καὶ κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ σμύρνῃ λεανθεῖσα· εἴς τε φθειρὶς μίγνυται πρὸς ἐπίσχεσιν αἵματος καὶ ῥεύματα ὀφθαλμῶν ἢ καυσούμενον στόμαχον καταπλάσσεται σὺν ἀναπάλῃ ἀλφίτου ἢ οἴνου. καυθεῖσα δὲ ἐπ' ὀστράκου διαπύροις ἀνθραξὶ, πιεῖ πρὸς τὰ ὀφθαλμικά· παρωνυχίας τε καὶ πτερύγια καὶ οὖλα ἀφεστῶτα καὶ αἱμασταίμυα σὺν μέλιτι θεραπεύει.

Περὶ Ομφακίου.

Κεφ. ϛ'.

Ομφάκιον, ἔστι μὲν χυλὸς ὄμφακος θασίας ταφυλῆς μίπω πορκαζούσης, ἢ ἀμπναίας. δεῖ δὲ πρὸ κυνὸς ἐπιτέλλοντα τὸν χυλὸν ἡλιάζειν ἐν χαλκώματι ὀρυθρῷ ἐσκεπασμένῳ ὑθονίῳ μέχρις οὗ συσταθῇ ὅλον· ἀεὶ τὸ περιπεφυσσόμενον μίσγοντα τῷ ὑγρῷ· νύκτωρ δὲ αἴρειν ἀυτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπαιθρείου· κωλύουσι γὰρ αἱ δρόσοι τὴν σύστασιν ἀυτῶν. ἐκλέγου δὲ τὸ ξανθὸν, καὶ εὐθρυπτον, σύφον ἱκανῶς καὶ δάκνον τὴν γλῶτταν. ἔνιοι δὲ ἕψοντες τὸν χυλὸν συφέφουσιν.

Αρμόζει

Αρμόζει δὲ πρὸς παιάθμια καὶ
παφυλιώ· ἄφθας, οὖλα πλαδα-
ρά, ῶτα πυορροοῦντα σὺν μέλιτι
ἢ γλυκεῖ· πρὸς δὲ σύεγγας καὶ
παλαιὰ ἕλκη καὶ νομὰς σὺν ὄ-
ξει. ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ δυσεντε-
ρικῶν καὶ ῥοϊκῶν· ἔστι δὲ καὶ ὀξυ-
δερκὲς, πρὸς δὲ ὀφθαλμῶν
ἁρμόζει καὶ φλεγμονὰς καυ-
θῶν· πίνεται καὶ πρὸς αἵματος
πτύσιν πλὴν πρὸς ἄφαυστον καὶ κατὰ
ῥῆξιν πλευρικήν· ὑδαρεῖ δὲ δεῖ
χρῆσθαι λίαν καὶ ὀλίγῳ· ἐπικαίει
γὰρ ἰκανῶς.*

Prodest contra tõsillas, vuam, vlcera oris, humida gingiuarũ vitia, purulẽtas aureis, cũ melle aut passo: itẽ ad fistulas, vetera vlcera, nomásq; ex aceto. Dysentericis, & mulierib⁹ fluxione vuluæ laborãtibus clystere infunditur: oculorum claritati, & scabritiæ, & erosionib⁹ angulorũ cõuenit. Bibitur ad recentẽ sanguinis excreationẽ, etiã si rupta parte aliqua cõtingat, sed pauco, et aquatiore est vtendũ: valde siquidẽ exurit.

Περὶ πειότητος τῶν οἴνων ἐκ
τῆς ἡλικίας. Κεφ. ζ.

Vini natura.

Cap. VII.

Οἶνοι οἱ μὲν παλαιοὶ νεύρων βλα
πτικοὶ καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητη-
ρίων, πρὸς δὲ χεῦσιν ἡδίονες· ὅ-
θεν ἐπὶ τῶν ἀσθενές τι μέρος ἐχόν-
των ἔνδον, παρατιτητέον. ἐπὶ μὲν
τοι τῶν ὑγιείᾳ χρήσεως ὀλίγος τε
καὶ ὑδαρὴς λαμβάνε) ἀβλαβῶς.
ὁ δὲ νέος ἐμπνευματικὸς, δύσπε-
πτος, δυσόνειρος, οὐρητικός. ὁ δὲ
μέσος τῇ ἡλικίᾳ, ἐκπέφευγε τὰ
ἀμφότερα ἐλαττώματα· ὅθεν ἐκ-
κριτέος ὅταν ἔν τε ὑγείας καὶ ἀσθε-
νείας χρήσεσι.

VINO vetere nerui lædũtur, & reliqui sensus, quod tamen gustu suauius est: quare cauendum ijs qui intestinæ alicuius partis imbecillitatẽ sentiunt. Attamen in secunda valetudine paucum, aqua dilutũ, innoxiè sumitur. Nouũ inflat, ægrè coquitur, insomnia parit grauia, & vrinam ciet. Ætate medium, vtraque vitia fugit: quare ad victus sanorũ ægrorúmque vsurpatur.

Ἐκ τῆς χρόας Κεφ. η.

Vinũ album. Cap. VIII.

Ἐπὶ μὲν λευκὸς λεπτός τε καὶ
εὐανάδοτος καὶ εὐστόμαχος ὑπάρ
χει. ὁ δὲ μέλας παχὺς καὶ δύσπε-
πτος· μέθης καὶ σαρκῶν γλυκὺς κός.
ὁ δὲ

Albũ, tenue, stomacho vtile est, ac facile in membra distribuitur. Nigrum verò, crassum est, & concoctu difficile: carnem alit, & ebrietatem creat.

Giluum,

Giluũ,vtpote quod mediũ eſt, medias inter vtrũque vires habet:in ſecũda tamen & ſiniſtra valetudine,cũ primis laudaĩ albũ. Quin & vina ſapore diſtãt.

Vinum ſapore differens, & mixtione. Cap. IX.

Siquidem dulce craſsis partibus cóſtat,& difficilius à corpore expirat:ſtomachũ inflat: aluum & interanea, vt muſtũ, turbat:ſed minus inebriat,renibus & veſicæ aptiſsimũ. Auſterum,per vrinam celerius tranſit:ſed capita dolore tentat, & temulétiam gignit. Acerbũ,ad ciborum per mẽbra digeſtionem accõmodatiſsimũ:aluum, & cæteras fluxiones cohibet, minúsq; vrinã expellit.nouum neruos minus tentat. Vinum aqua marina factũ, ſtomacho aduerſatur: ſitim ſtimulat,neruos infeſtat,aluo aptum, à valetudine ſe recolligentibus inutile. Paſſũ,quod vuis ſole ſiccatis in area, aut in ſarmento torrefactis exprimitur, Creticũ cognomine,aut pramnion, aut protropon: & ſapa quæ fit muſto igni decocto, Græci ſirion aut hepſema appellãt: nigra quidé, & quæ dicũtur melãpſithia,craſſa ſunt,& corpora multũ alũt: candidũ,tenuiꝰ: &

ὁ δὲ κίρρὸς μέσος ὢν, μέσην ἔχει, καὶ πρὸς ἑκάτερα τάττων δύναμιν· αἱρετώτερος μὲν τοι ἐν τε ὑγείᾳ καὶ ἀσθενείᾳ ὁ λευκός. ἔτι καὶ πρὸς πυκνότητα διαφέρουσιν.

Ἐκ τῆς χύσεως καὶ τῆ μιγνυμένων. Κεφ. θ΄.

Ὁ μὲν δὴ γλυκὺς οἶνος, ἀδρομερής τε ὢν καὶ δυσδιάπνευστος· στομάχου πνευματωτικός. κοιλίας τε καὶ ἐντέρων ταραχτικὸς, ὥσαυτως καὶ τὸ γλεῦκος· ἧττον δὲ μεθύσκει. κύστει δὲ καὶ νεφροῖς εὔθετος. ὁ δὲ αὐστηρὸς ἁρπικώτερος· κεφαλαλγίας τε καὶ μέθης ποιητικός, ὁ δὲ τρυφερὸς εὐθετώτατος πρὸς ἀνάδοσιν στίων· κοιλίας τε σαλτικὸς, καὶ τῶν ἄλλων ῥευματισμῶν. ὁ δὲ ἁπαλὸς ἧττον ἀπέπτωτε τὸ νευρῶδες, καὶ ἧττον ὀδὴν οὐρητικός. ὁ δὲ τεθαλασσωμένος, κακοστόμαχος, δίψοποιὸς, νεύροις κακωτικὸς, εὐκοίλιος, ἀνεπιτήδειος τοῖς ἐξ ἀσθενείας. ὁ δ' ἐκ τῆς θειλοπεδευθείσης σταφυλῆς ἢ ἐπὶ τῶν κλιμάτων ὀπτηθείσης, καὶ τειρομένης γλυκύμυος, γλυκὺς καλούμενος κρητικὸς ἢ πρότροπος ἢ πραμνιος· καὶ ὁ καδεφθομένου τὸ γλεῦκος σήψιος, ἢ ἕψημα καλούμενος· ὁ μὲν μέλας, καλούμενος δὲ μελαμφίθης παχύς ὅτι καὶ πολύτροφος· ὁ δὲ λευκὸς, λεπτότερος.

ὁ δὲ

ὁ δὲ μέσος, μέσων ἔχει τὴν δύναμιν. συμπλικὸς δὲ πᾶς ὅστις, σφυγμῶν ἀνακτητικός· ποιῶν πρὸς πάντα τὰ φαίνεσθαι ὅσα κατὰ ἕλκωσιν ἀνωμαλῆ. πυόμυρος συὴ ἐλαίῳ, καὶ ἐξεμούμυρος· καὶ πρὸς μηκώνειον δὲ καὶ φαεικὸν, καὶ τοξικὸν, καὶ κώνειον. καὶ γάλα δρομεωδῶν· καὶ πρὸς κύσιν καὶ νεφροὺς ὀδαξουμένους καὶ εἱλκομένους. εἰσὶ δὲ πνευματικοὶ καὶ κακοσόμαχοι. ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν πὺν κοιλίαν ῥευματιζομένων ἁρμόζει· ὁ μελαμπίθιος. ὁ δὲ λευκὸς μᾶλλον κοιλίας τῶν ἄλλων μᾶλλον. ὁ δὲ πὺν γύψον ἔχων κακωτικὸς τῶν νεύρων, καρηβαρικὸς, πυρώδης, κύσει ἄδετος· πρὸς δὲ τὰ φαίνεσθαι τῶν ἄλλων εὐθετώτερος· οἱ δὲ πάσαν ἢ ῥητίνην πιτύϊνην ἔχοντες θερμαντικοὶ, καὶ πεπτικοί· ἄδετοι δ' τοῖς αἱμοπτοϊκοῖς. οἱ δὲ καλάμυροι ἀπαρύχυτοι, ἔχοντες δὲ ἔψημα μεμυγμένον, κεφαλῆς εἰσὶ πληρωτικοὶ, μέθης γλυκεῖς, δυσδιάπνευστοι, κακοσόμαχοι.

& heluola iter hęc media, medias sortiuntur vires. Omnia tamẽ adstringunt, & pulsus reuocant: faciunt aduersus venena, quæ exulcerando necãt, ex oleo pota, & vomitionib⁹ redita, cõtra cicutas, meconium, pharicon, toxica & cõcretum in grumos lac: item contra renum ac vesicæ pruritus, rosiones, exulcerationésque. Inflant tamen, & stomacho aduersantur. Priuatim, prodest melampsithium, si vẽter rheumatismũ sentiat. Albũ, magis cæteris emollit aluum. Gipso conditum neruis officit, caput aggrauat, & incendit, ac vesicæ aduersatur: cõtra venena cæteris aptiꝰ. Picata, aut resinata, excalfaciunt, concoquunt: sanguinem excreantibus inimica. Quę verò aparachyta vocant, vt quæ admistam sapam recipiunt, caput implent, temulentiam gignunt, ægrius in halitum expirant, stomachum malè habent.

Πρὶ Διαφορᾶς ἐκ τῶν τόπων. Κεφ. ί.

Ὁ μὲν οὖν δοκῶν πρωτεύειν ἐν Ἰταλίᾳ οἴνων φάλερνος δὲ καλούμενος, παλαιωθεὶς ἄριστος ὑπάρχει, σφυγμῶν ἀνακλητικὸς, κοιλίας στρεπτικὸς, καὶ εὐστόμαχος· κύσει ἄδετος, καὶ ἀμβλυωπῦσι, καὶ

Vinũ loco differẽs. Cap. X.

INTER Italica vina Falernum principem locũ obtinet, quod inueteratũ perquã facilè coquitur, pulsus exuscitat, aluum adstrĩgit, stomacho vtile: sed vesicæ nocet, atque iis qui visus hebetudinem sentiunt, &

& ad potus crebros minimè idoneum. Albana crassioribus constant partibus, dulcia stomachum inflant, ventrem emolliunt (sed concoctionem non æquè adiuuant,) & neruosa minus, infestant: vetustate, eadem austerum saporem cõcipiunt. Cecubum cum sit dulce, est & Albano crasius: corpus & colorem alit: ægrè tamẽ coquitur. Surrentinũ valde austerum est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, & cum tenue sit, caput minus tentat: inueteratũ suauius redditur, & stomacho vtile. Adrianum & Mamertinũ in Sicilia æquè crasis partibus gignunt: modicè adstringunt, & ocyssimè inueterantur, minusq;, ob suam tenuitatẽ, neruos tẽtant, Parætypianum, quod ex Adriatico sinu defertur, odoratũ ac tenuius est: quare liberaliter epotum fallit, diu seruat ebrietatem, & soporem adfert. Istricum Parætypiano simile est, sed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, et aptũ potui est: bene alit, & minùs inebriat, fluxiões cohibet, oculorũ medicamẽtis vtile. Lesbium facilè mẽbra subit, Chio leuius, & aluo idoneũ. Ephesium

καὶ πρὸς πολυποσίαν ἀναρμόστου. ὁ δὲ ἀλβανὸς ἀδρομερέστερος τῶ φλεγμαίνειν ἔγχυλος· ἐμπνευματοῦ σώματος, κοιλίαν τε μαλάττων (πέψει τε ἀχ ὁμοίως συμβαίνων) τῶ δὲ νευρώδους ἧττον κακωτικός· παλαιωθεὶς δὲ καὶ ἄστος αὐστηρὸς γίνεται). ὁ δὲ κέκυβος γλυκὺς ὢν, ἀδρομερέστερός ἐστι τοῦ ἀλβανοῦ· σαρκῶν τε καὶ εὐχροίας γυμνικός· πέψει δὲ ἄθετος. ὁ δὲ συρρεντῖνος αὐστηρὸς ἱκανῶς ἐστιν· διὸ καὶ ἐντέρων καὶ στομάχου ῥεύματα ἵστησι, κεφαλῆς τε ἧττον ἅπτεται λεπτομερὴς ὢν· παλαιωθεὶς δὲ εὐστόμαχος καὶ ἡδέως γίνεται. ὁ δὲ ἀδριανὸς καὶ ὁ μαμερτῖνος γλυκάζουσι ἐν σικελίᾳ, κατ' ἴσον εἰσὶν ἀδρομερεῖς· μετρίως σφίγγοντες καὶ τάχος παλαιοῦνται, ἧττον τε τοῦ νευρώδους ἅπτονται), διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς λεπτόν. οἱ δὲ θρᾳττικὸς καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν κατ' ἀδρίαν κομιζόμενος τόπων, εὐώδης καὶ κλόπτερός ἐστιν· ἃ δὲ λανθάνει πολὺς πινόμενος, φυλάττει τὲ ἐφ' ἱκανὸν τῶ μέθυειν καιροῦ. ὁ δ' ἰστρικὸς λεπτόμενος, ἔοικε τῶ θρᾳττικῶ, οὐρητικώτερος ὑπάρχων· ὁ μέντοι χῖος ἀπαλώτερος τῶν θρεπτικῶν, εὔτροφος, πέπτικος, ἧττον μεθύσκων, ῥεύματος σαλπικὸς, χρήσιμος εἰς τὰ ὀφθαλμικά· ὁ δὲ λέσβιος εὐανάδοτος, κουφότερος τῶ χίου καὶ εὐκοίλιος.

τῶν

πῶ αὐτῷ δὲ τούτῳ κίκιν) δύναμιν, ὁ κατὰ Ἔφεσον γλυκώδυος, καλάμυος δὲ φυγελίτης· ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας μεσογείτης ἀπὸ τοῦ μὲν κεφαλαλγὴς καὶ νεύρων βλαπτικός. ὁ δ' ἀπὸ κώου, ἢ κλαζομένιος διὰ τὸ θαλάττης πολλῆς μετέχειν εὐφθαρτος, ἢ ἐμπνευματώδης, κοιλίας τε ταρακτικὸς ἢ νεύρων ὀδὲ βλαπτικός.

Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur: verùm Asianũ è Tmolo mõte, Mesogites appellatum, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum verò et Clazomenium, quoniã multã sibi maris aquã vendicant, facilè corrũpuntur: flatus mouent, aluum turbant, neruis officiunt.

Περὶ δυνάμεως τῶν οἴνων. Κεφ. ιά.

Vini facultas. Cap. XI.

Κοινῶς δὲ πᾶς ἀμιγὴς οἶνος καὶ ἀκέραιος, ἁυσηρὸς δὲ τὴν φύσιν, θερμαντικὸς, εὐανάδοτος, εὐστόμαχος, ὀρεκτικὸς, ὀρεπτικὸς, ὑπνωτικὸς, ῥωστικὸς, εὐχροίας παρασκευαστικός. ἰκανῶς δὲ παθεῖς, βοηθεῖ τοῖς κώνιον, ἢ κόνειον, ἢ φαρικὸν, ἢ ἰξίαν, ἢ μηκώνειον, ἢ λιθάργυρον, ἢ σπίλακα, ἢ ἀκόνιτον, ἢ μύκητας εἰληφόσι. πρός τε ἕρπετῶν δήγμους καὶ πληγὰς πεπόνων, ὅσα πολήξαντα ἢ δακόντα κατὰ φύξιν ἀναιρεῖ ἢ ἀνατρέπει στόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἐμπνευμάτωσιν χρονίαν καὶ δῆξιν ὑποχονδρείου, καὶ πλατυσμὸν, καὶ λύγγα στομάχου, ἐντέρων τε καὶ κοιλίας ῥευματισμόν. καὶ ἐφιδροῦσι καὶ διαφορουμένοις ἁρμόζουσι, μάλιστα δὲ οἱ λευκοὶ καὶ παλαιοὶ καὶ εὐώδεις. οἱ μὲν τοι παλαιοὶ καὶ γλυκεῖς, ἢ

Vinum omne (vt reliqua in commune dicãtur) merum ac syncerum, & sua natura austerum excalfacit, facilè in membra distribuitur, stomachũ adiuuat appetentiam ciborũ inuitat, vires alit, ac robur auget: somnum conciliat, & cõmendat colorem. Potum liberalius auxilio est contra assumptã cicutam, coriãdrum, pharicum, ixiam, meconiũ, argẽti spumã, taxum, aconita, fungósve: contra serpentiũ morsus, et omniũ ictus quæ refrigerando necãt, aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad lõgas inflationes, rosionesq; p̃cordiorũ, ac distẽtiones, stomachi resolutionẽ, & si vẽter aut interanea rheumatismũ sentiant. Cõueniũt sudatoribus. & quib⁹ corpus immodico sudore digerit, maximè alba vetera et odorata. Quæ

Quę tamẽ vetuſtate dulceſcũt, renibus ac veſicæ accõmodatiora reddũtur: vulneribus, inflammationibúſque in ſuccidalana imponuntur: tetra vlcera, & phagedænica, & fluxionibꝰ obnoxia, cõmodè perfunduntur. Quæ marinam nõ receperunt, auſtera & alba, ad ſanorum victus vſurpantur. In his præſtãt Italica, Falernum, Surrentinũ, Cecubum, Signinum, & permulta Campaniæ, & Parætypianũ ab Adriatico ſinu, & Siculũ quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis Chium, Lesbium, & Phygelites ex Epheſo. Craſſa verò & nigra, ſtomacho negotium exhibẽt, inflationem pariunt, corpus augent. Tenuia tamen & auſtera ſtomacho proſunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vrinam ciunt, & dolores capitis mouent, neruóſque largius pota tentãt. In media ætate, vt à ſeptimo anno, potui ſaluberrima ſunt. Modus autem pro ætate, & tempore anni, & cõſuetudine, & qualitate vini definiatur. Non ſitire, & modicè cibos prolui, optimũ eſt pręceptũ. Nocet ebrietas omnis, & maximè aſſidua: ſiquidem

καὶ πρὸς τὰ πρὸς κύστιν καὶ νεφρὰς ὀπτικώτεροί· πρός τε τραύματα καὶ φλεγμονὰς συὼ ἐείοις οἰσυπηροῖς ὀπτιδέσμοι. καταπλοῦται δὲ ὠφελίμως πρὸς τὰ θηριώδη καὶ φαγεδαινικὰ καὶ ῥευματιζόμενα ἕλκη. πρὸς δὲ τὴν ὑγείαν χρῆσιν εὔθετοι οἱ ἀθάλαττοι αὐστηροὶ καὶ λευκοί. διαφέρουσι δὲ τούτων οἱ ἰταλικοί. ὡς ὁ φαλερνίτης, συρρεντῖνος καὶ κέκουβος, ὁ τε σιγνῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ οἱ ἀπὸ τῆς καμπανίας, καὶ ὁ θραυπανὸς ἀπὸ τοῦ *ἀδριανοῦ, καὶ σικελιωτικὸς ὁ μαμερτῖνος καλούμενος. ἑλληνικῶν δὲ χῖος, λέσβιος, φυγελλίτης ὁ ἐν ἐφέσῳ γλυκώδης. οἱ δὲ παχεῖς καὶ μέλανες κακοστόμαχοι, φυσώδεις, σαρκὸς μὲν τοι γλυκητικοί· οἱ μὲν τοι λεπτοὶ καὶ αὐστηροὶ εὐστόμαχοι, ἧττον δὲ σαρκοποιοί. οὐρητικώτεροι δὲ καὶ κεφαλαλγεῖς οἱ σφόδρα παλαιοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ λευκοί, ἄπτονται δὲ τῶν νευρώδους πλεονασάντων. οἱ μέσοι δὲ τὴν ἡλικίαν ἄριστοι πρὸς πόσιν. ὡς οἱ ἀπὸ ζ' ἐτῶν, ἡ δὲ ποσότης παρὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν τῶν ἐτῶν ὥραν, καὶ ἕδη καὶ ποιότητα τοῦ οἴνου διεζέσθω. καὶ τὸ μὴ διψῶν δὲ ἄριστον ὅτι παράγγελμα, καὶ τὸ μετρίως βραχίωνα τὴν τροφήν. μέθη δὲ πᾶσα, καὶ μάλιστα ἡ συνεχὴς ὀπελαβής· τὰ

τὰ τε γὰρ νεῦρα πολυρρεύμονα καθ' ἑκάστην ἐνδίδωσι καὶ πάσων ὀξέων ἀρχὰς ἐμποιεῖ καθημέραν ἡ πολυποσία. μετρίως δὲ οἰνοῦσθαι ὅπου πίνων ἡμερῶν, καὶ μάλιστα ὅπου ὑδροποσίας ὠφελίμου· μετασυγκρίνει γάρ πως τὰς τε αἰθριτὰς ἀγαθοῦ ἐπικρίσεις, καὶ ὡδύλως προσποιοῦσι. δεῖ μὴν τοι γε μετὰ τὸν οἶνον ὕδωρ πίνειν· ἀπὸ θεραπείας γάρ πνος χέειν τῆς συγκεκμηκυίας οἰνώσεως, ῥόπον ἀπαίρει βοηθείας.

Περὶ ὀμφακίτου οἴνου. Κεφ. ιϛ'.

Ὁ δὲ καλούμενος ὀμφακίτης σκευάζεται ἰδίως ἐν λέσβῳ, θηλοπαθευομένης μήπω κατὰ παίπαλα πεπειρωμένης σταφυλῆς ἕσπις, ἔπειτα δὲ ὀξιζόσης, ὅπου ἡμέρας γ' ἢ δ'. ἕως ἂν ῥυσωθῶσιν οἱ βόστρυες, καὶ μετὰ τὸ ἐκθλιβῆναι ἡλιάζεται ἐν καρφίνοις οἴνοις. Στυπτικὴν δ' ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ξυστόμαχον, καὶ κοιλώδεσι καὶ εἰλεώδεσι καὶ τοῖς δυσπέπτοις καὶ ἐκλελυμένοις τὸν στόμαχον ἁρμόζουσαν δοκεῖ δ' καὶ λοιμικῆς διαθέσεσι βοηθεῖν καταφερόμενος. χρήζουσι δὲ ἧττον τοιοῦτοι οἶνοι ἐτῶν πλειόνων, ἄλλως γὰρ οὐκ εἰσὶ πότιμοι.

Περὶ Δευτερείας καὶ ἀδυνάμου. Κεφ. ιζ'.

Ὁ δὲ καλούμενος δευτερείας, ὃν ἔνιοι πότιμον καλοῦσι, σκευάζεται ὧδε τὸν τρόπον· εἰς τὰ σέμφυλα, ὧν

siquidé obsessos neruos quotidie remittit: largiórq; pot⁹, acutorum morborũ adfert initia. Mediocris tamen vinolentia, aliquot diebus, maximè post aquæ potus, vtilis: nanq; modo quodã ex alto euocat, sensiléfque expurgat excretus, & per cæca corporis ducit spiracula. Sed aquã post vinolétiã bibere oportet: siquidé valetudinis alicuius gratia factæ temulentiæ remedium affert frigida.

Omphacites. Cap. XII.

OMPHACITES nomine, peculiariter fit in Lesbo, siccata sole acri vua, paulò ante maturitaté decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expressúmque vinum cadis insolatur. Vim adstringendi habet: prodest dissolutis stomacho, & ilei dolore laborantibus: item prægnantium malaciæ, & crudis: in pestilentia quoque sorptum auxiliari dicitur. Huiusmodi vina non nisi post multos annos bibi possunt.

Lora. Cap. XIII.

Lora, quã deuteriã, alij potimõ appellãt, fieri solet, adiectis metretis trib⁹ aquæ, ĩ vinacea, quibus

quib⁹ triginta vini metretę extractæ fuerint: calcatis vinaceis, expreſſóq; decocto ad tertias parteis, & additis in ſingulos congios modi eius qui remanſit, binis ſalis ſextariis, poſt hyemem transfunditur in vaſa. Lora intra annum vtédum: etenim celeriter exoleſcit. Cõuenit ægris quib⁹ timemus noxam vini, coacti ſæpe deſideriis eorum obtemperare: item à longa valetudine ſe recolligentibus. Fit & vinum quod adynamon vocant, loræ vires habens, hoc modo: Pares aquæ, & muſti menſuræ coquũtur molli igne, donec abſumatur aqua: quod, vbi refrixerit, elutriaton, picato vaſe reconditur. Alij marinæ, & cœleſtis aquæ, mellis & muſti pares miſcent portiones, decapulant, & quadraginta dieb⁹ inſolant: quo ad annum vtuntur ad omnia eadem.

Vinum è ſylueſtri vua expreſſum. Cap. XIIII.

VINVM è ſyueſtri vua nigrum adſtringit: prodeſt alui & ſtomachi fluxionibus, & cæteris quibus conſtrictione, & contractione opus eſt.

Vinum

ὧν ἐξέθλιψας οἴνου μετρητὰς λ'. βάλε ὕδατος μετρητὰς γ'. καὶ μίξας καὶ πατήσας ἔκθλιψον, καὶ ἀφέψησον εἰς τὸ τέτον, χρεῖ δὲ ἑκάστῳ τῶν ὑποληφθέντων μέτρων, μίξον ἁλὸς ξέστας β'. καὶ μετὰ τῶν χειμῶνα διάχει εἰς κεράμια. χρῶ δ' αὐτῷ μετ' ὀλιγοτόν· ταχέως γὰρ ἐξίπλος γίνεται. ἀρμόζει δὲ ἐφ' ὧν διαζόμεθα οἶνον διδόναι, ἀναγκαζόμενοι δι' ἐπιθυμίαν τῶν νοσούντων. καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἀναλαμβανόντων χρονίως. Γίνεται δὲ καὶ ἀδυάμως λεγόμενος τῷ αὐτῷ ἔχων τῷ διυτεείῳ δυνάμιν. δεῖ δὲ ἴσον μέτρον ὕδατος τῷ τὸ γλεύκους μίξαντας, ἑψῆσαι περὶ ἕως πυρὶ μαλακῷ· ἄχρις ἂν ἐξαναλωθῇ τὸ ὕδωρ· καὶ μετὰ τοῦτο ψύξαντας καταγγίζειν εἰς ἀγγεῖον πεποιωμένον. ἔνιοι δὲ θαλάττης πελαγίου καὶ ὕδατος ὀμβρείου καὶ μέλιτος καὶ γλεύκους ἴσα μίξαντες καὶ καταγίσαντες, ἡλιάζουσιν ἐπὶ ἡμέρας μ'. χρῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ αὐτὰ μετ' ὀλιγοτόν.

Περὶ οἴνου ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς. Κεφ. ιδ'.

Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς μέλας, συστικὸς ὑπάρχων, ἁρμόζει κοιλίᾳ ῥευματιζομένῃ, καὶ στομάχῳ, καὶ πρὸς τὰ ὑγρὰ ὅσα διαχωρήσεως καὶ συσταλῆς χρήζει.

Περὶ Μελι-

Περὶ Μελιτίτου οἴνου. Κεφ. ιε'.

Οἶνος μελιτίτης, δίδοται μὲν ἐν χρονίοις πυρετοῖς ἀδενῆ τὸ στόμαχον ἔχουσιν· εὐστομαλάπτει γὰρ τὴν κοιλίαν, ὄρεξιν κινεῖ, τὸ στόμαχον ἀπο καθαίρει, ἁρμόζει καὶ ἀρθριτικοῖς, καὶ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ἀδενῆ ἢ καφαλὴν ἔχουσι· χρήσιμος ὢν καὶ γυναιξὶν ὑδροπετικαῖς· εὐώδης γάρ ἐστι καὶ ἀρεπτικός. διαφέρει δὲ τοῦ οἰνομέλιτος, ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἐξ αὐστηρᾶς οἴνου, καὶ παλαιᾶς καὶ ὀλίγου μέλιτος σκευάζεται. ὁ δὲ μελίτης πρὸς ἑξάχοας αὐστηροῦ γλεύκους, μέλιτος χοᾶν ἕνα καὶ ἁλὸς κύαθον ἕνα. σκευάζειν δὲ δεῖ ἐν μεγάλῳ ἀγγείῳ ἵνα τόπον ἔχῃ, πρὸς τὸ ζεῖν παρα πάσοντας τῷ θερμῷ ἁλὸς καθ' ὀλίγον ἄρχεις ἂν ἐκζέσῃ, παυσαμένῳ δὲ καὶ ἀγγίζειν εἰς ἕτερα κεράμια. Περὶ οἰνομέλιτος. Κε. ις'.

Οἰνόμελι δὲ διαφέρει τοῦ μὲν τῶν παλαιᾶς οἴνου καὶ αὐστηρᾶς καὶ μέλιτος καλῶς γινόμενον· ἧττον δὲ πνευματοῖ καὶ ταχέως παρίσταται τὸ τοιοῦτον. ἔστι δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀρεπτικόν· τὸ δὲ μέσον εὐκοίλιον, ἀρεπτικόν· βλάπτει δὲ ἐπὶ βοφῇ ληφθέν· πινόμενον δὲ ἐν ἀρχῇ σιτήσεως· ὄρεξιν δὲ μὴ τοῦτο κινεῖ. σκευάζεται δὲ ὡς ἐπὶ δύο μέτρων ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οἴνου ἑνὸς μέτρου μέλιτος μιγνυμένου. οἱ δέ, ἵνα τάχιον αὐτὸ παρασκήσωσι, συνεφθῶσι τὸ μέλι τῷ οἴνῳ, καὶ ὕστω καταγίζουσιν, εἶτα

Vinũ melitites. Cap. XV.

Melitites datur in longis febribus, quæ ſtomachum infirmarunt: nanque aluum leuiter emollit, vrinam ciet, ſtomachũ expurgat. Prodeſt articulario morbo, renum viciis, imbecillo capiti, & mulieribus abſtemis: odoratum ſiquidem eſt, & corpus alit. Diſtat à mulſo qđ fit è vino vetere, auſtero, & melle exiguo. Melitites autem adiecto ad quinq; cõgios auſteri muſti, mellis cõgio, & ſalis cyatho. Cortinis magnis, quo magis ad efferueſcendum locus pateat, fieri oportet, ſenſim aſperſo ſale: cúmque effer uere deſierit, in alia vaſa trãsfunditur.

Mulſum. Cap. XVI.

Mulſum è vetere vino auſte roque, & bono melle factum, præfertur: minus enim inflat, ac celeriter id genus in vſum venit. Vetus, corpus alit: media ætate, aluo prodeſt, vrinã pellit: à ſummo cibo ſumptũ, nocet: & inter initia potum, implet: dein appetendi aui ditatem reuocat. Fit mulſum duabus vini metretis, admixta vna mellis. Aliqui, quo celeri⁹ præberi poſsit, mel cum vino coquunt, & ita transfundunt.

Alij vtilitatis gratia, ad sextarios sex musti feruentis, vnum mellis adiiciunt: & vbi ferbuerit vase recondunt. Dulce autem permanet.

Aqua mulsa. Cap. XVII.

Aqua mulsa easdē quas mulsum vires posidet. Cruda vtimur, cū moliri deiectionē, aut vomitionē incitare volum⁹, vt iis qui venena hauserunt, ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hominibus elāguescētis pulsus, quos illi dixere microsphyctos, tusiētib⁹, peripneumonicis, & iis q̄ immodico sudore digerunt. Iā paratū cōditiuū q̄, quod aliqui hydromeli ꝓpriè vocant, media ætate adynamo vino, aut loræ in recreādis viribus respōdet, & similem vim adipiscitur: quare inflāmationi bus alicuius mēbri plus q̄ lora ꝓdest. Inueterati tamē vsus dānatur, inflāmatis, aut cōstrictis: sed laborāti stomacho, aut cibū fastidiēti, sudatoribusve cōuenit. Fit, duabus pluuiæ aquæ veteris ad vnā mellis partē additis, & insolatis. Alij fontanam aquam adiiciunt, & ad tertias parteis decoquūt, & ita recōdunt. Nec desunt q̄ hydromeli appellēt, ꝙ à melle elutis aqua fauis confici ac seruari soleat: sed

ἔνιοι δὲ διὰ λυσιτέλειαν, γλεύκους ζέοντος ξέσας ς'. πρὸς ξέσας ά. μέλιτος μιγνῦντες μετὰ τὸ ἀποζέσαι καταγλίζουσι. μᾶλλον δὲ γλυκύ.

Περὶ Μελικράτου. Κεφ. ιζ'.

Μελίκρατον δὲ τὸ αὐτὸ τῷ οἰνομέλιτι δυνάμιν κέκτηται. χρώμεθα δὲ τῷ ἀφεψημένῳ, ἐφ' ὧν κοιλίαν μαλάξαι βκλόμεθα. ἢ ἔμετον κινῆσαι, ὡς ἐπὶ τῶν θανάσιμον πεπωκότων. διδόντες αὐτὸ μετ' ἐλαίου, τῷ δὲ ἀφεψημένῳ ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων καὶ ἀδενῶν καὶ βηττόντων καὶ πεπνευμονικῶν καὶ διαφορημένων. Τὸ δὲ σκευαστὸν καὶ ἀπόδετον ὁ ἰδίως, ἔνιοι ὑδρόμελι καλοῦσι, μέσον ἔχει τὴν ἡλικίαν ὑπάρχον ἀγαλογεῖ τῷ δευτερείᾳ καὶ ἀδυνάμῳ οἴνῳ ὅσον ἐπὶ τῷ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾶσθαι· ὅθεν ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων τὰ μέρος ὀξὺν εὔθετον μᾶλλον τῆ δευτερείᾳ. τὸ δὲ παλαιότερον. ἀδόκιμον ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων καὶ στεγνῶν· ἐπὶ δὲ τῶν στόμαχον πεπονθότων ἢ ἀνορέκτων ἢ διαφορημένων ἐπιτήδειον. Σκευάζεται δὲ πρὸς ἓν μέλιτος μέρος, δύο ὕδατος ὀμβρίου παλαιᾶ μιγνυμένῳ καὶ ἡλιαζομένῳ. οἱ δὲ, πηλοῦ μίξαντες ἀφεψοῦσιν εἰς τὸ βίτον καὶ ἀποπίθεσι. καὶ λοῦσι δέ τινες καὶ τὸ ἀπὸ μέλιτος ἐκπλυνομένων τῶν κηρίων ὕδατι σκευαζόμενον, ὑδρόμελι, καὶ ἀποπιθέμενον.

πεέωμον. δεῖ ὃ αὐτὸ καὶ ἀκρατέστερον ποιεῖν. οἱ ὃ, καὶ τοῦτο ἔφασαν. ἔστι δὲ ἄβατον ὑπὸ νοσούντων, διὰ τὸ πλεῖστον ἔχειν κηρωδέμα.

Περὶ ὑδάτος. Κεφ. ιή.

Ὑδωρ, τὸ μὲν ὡς ἐν τῷ καθόλου ὑπάρχειν δυσχερῆ ἔχει διὰ τοὺς τόπων ἰδιότητας καὶ ἰδιοσυγκρασίας, καὶ τὸν ἀέρας καὶ ἄλλα ὀλίγα. ὡς δὲ ὑπερτοπλὺ ἄριστόν ἐστι τὸ καθαρὸν καὶ γλυκύ, ἀμέτοχον δὲ οἵας δηποτοῦν ποιότητος καὶ τοῖς ὑποχονδρίοις μὴ δ' ἐλάχιστον χρόνον ἐπιμένον. ἔπι τε ἀλύπως εὐοδοῦν καὶ ἐμπνευματοῦν μὴ δὲ διαφθειρόμενον.

Περὶ Θαλασσίου ὕδατος.

Κεφ. ιθ'.

Θαλάττιον ὕδωρ θερμὸν, δριμὺ, κακοστόμαχον (κοιλίας γὰρ τὰ ἐμετικὸν) ἄγον φλέγμα. θερμὸν δὲ καταρτλούμενον, ὑπακτικὸν καὶ διαφορεῖ· ἁρμόζον τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι καὶ χαμέτλοις πρὸς τὰ ἕλκωθῶσαι. ὠμπλύσεσί τε ὑπερσείως μίγνυται, καὶ ἐμπλάστροις καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς εὔθετον. καὶ πρὸς τὰ κενώματα ἐνέμμον χλιαρόν· καὶ πρὸς φύσεις θερμὸν, ῥώσεως τὰ καὶ κνησμῶν καὶ λειχήνων καὶ κονίδων, καὶ μαστῶν ἀπαργώντων κατάπλημα. διαφορεῖ καὶ πελιώματα πυριώμενον, καὶ πρὸς τὰ τῶν θηρίων δήγματα ὅσα

sed meracius confieri cõuenit: aliqui id coquunt. Ægrotantibus noxium est, quoniam plurimum ceraginis sibi vẽdicat.

Aqua. Cap. XVIII.

De aquis in vniuersum decernere, ꝓpter locorũ proprietates, & peculiares naturas, cœlum, & alia pleraq; difficile est. Magna tamẽ ex parte optima est dulcis, syncera, nullius omnino qualitatis particeps, & q̃ ne minimo quidẽ tempore in præcordiis cõmoratur: ad hęc, quæ & facili via fertur, & citra molestiã, nec inflationes creat, & minimè computrescit.

Aqua marina. Cap. XIX.

AQVA maris calida est, & acris: stomacho aduersatur (aluum enim conturbat) pituitam expellit. Si verò calida ad fotus adhibeatur, elicit & discutit: neruorum vitiis, & pernionibus, ante vlcera prodest. Miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina, & emplastris, & discutientibus malagmatis. Ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur & ad tormina: calida, pforas, pruritus, impetigines, lendes, & mãmas rigẽtes, foueri vtile est: liuores fotu discutit: ad venenatos ictus,

qui tremorem & refrigerationem adferunt, salutaris intelligitur, maximè scorpionum, phalangiorum, aspidúmque etiam si quis in calidam descendar, auxiliatur. Et malo habitu confectis iam diu corporibus, neruísque, balneæ ex ea vtiles: hydropicos, capitis dolores, auriũ grauitates, feruentis vapor leuat. Syncera, & sine potabilis aquæ mistione reposita, virus deponit. Sunt qui etiam præcoquant, & ita recondant. Datur ad purganda corpora per sese, aut ex posca, aut cum vino, aut melle: verùm post deiectionem, dant gallinæ aut piscium iuscula, ad domandá morsus acrimoniam.

Thalassomeli.

Cap. XX.

QVOD thalassomeli vocatur, vehementer purgare cõstat. Temperatur autem æquis portionibus maris, mellis, & imbris ex alto, defæcatis, & picato vase per Canis æstus insolatis. Alij ad binas marinæ coctæ singulas mellis adiiciũt, & vase condunt: huiusmodi moderatiº est aqua marina & mitius.

Acetum. Cap. XXI.

Acetũ refrigerat, & adstringit: stomacho

ὅσα πρόμοις καὶ ψυγμοῖς φέρει, μάλιστα δὲ σκορπίων καὶ φαλαγγίων, καὶ ἀσπίδων, καὶ εἰ προσεμβαίνει τις εἰς θερμὸν αὐτὸ ὠφελεῖ. καὶ ταῖς χρονίοις καχεξίαις τὸ σώματος καὶ τῶν νεύρων, ὠφέλιμον τὸ δι' αὐτοῦ λουτρόν· ὕσα καὶ μιζύδυδρον ἢ θερμόν, ὑδρωπικοὺς, κεφαλαλγίας καὶ δυσκοΐας παρηγορεῖ. ἀποτιθέισα δὲ ἡ ἀκέραιος θάλασσα καὶ ἀμιγὴς πεπήμου ὕδατος, ἄβρωμος γίνεται. οἱ δὲ, προσέψοισιν αὐτῷ καὶ οὕτως ἀποτίθενται. δίδοται δὲ καὶ πρὸς κάθαρσιν καθ' ἑαυτὸ ἢ μετὰ ὀξυκράτου, ἢ οἴνου ἢ μέλιτος· καὶ μετὰ τὸ καθαρθῆναι, ὑπὸ διδόασι ζωμὸν ὄρνιθος ἢ ἰχθύων, πρὸς τὸ κατακερέσαι τὴν τῆς δρίμυτητα.

Περὶ Θαλασσομέλιτος.

Κεφ. κ'.

Θαλασσόμελι δοκεῖ καθαίρειν ἀνδρικῶς. σκευάζεται δὲ ὧν μέλιτος καὶ ὕδατος ὀμβρείου καὶ θαλάσσης, ἴσων διυλισθέντων καὶ ἡλιαθέντων ἐν ἀγγείῳ πεπισσωμένῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κυνὸς καύμασιν. οἱ δὲ, δύο μέρη θαλάσσης ἀφεψημένης καὶ ἓν μέλιτος καταμίξαντες, καταγλίζουσι· μετριώτερον δὲ γίνεται καὶ ὑπεικέστερον τὸ τοιοῦτον τῆς θαλάσσης.

Περὶ Ὄξους. Κεφ. κά.

ΟΞΟΣ ψύχει καὶ σύφει, συστέλλει

εὐστόμαχόν τε ὄν καὶ εὐόρεκτον
σαλπικόν τε αἱμορραγίας πάσης,
πινόμενόν τε καὶ ἐγκαθιζόμενον· καὶ
ὅπη ῥευμάτων κοιλίας συνεφό-
μενον τοῖς τροφαῖς ἁρμόζει· ἕ-
ναιμόν τε ὄν καὶ ἀφλέγμαντον
σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἢ σπόγ-
γοις ὑποτιθέμενον· στέλλει καὶ ὑ-
στέραν καὶ ἕδραν προπίπτω-
σαν· καὶ οὖλα ἀφιστᾶντα καὶ αἱ-
μορραγοῦντα. ποιεῖ καὶ πρὸς νο-
μὰς καὶ ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας,
λέπρας, λειχῆνας, πτερύγια, σὺν
τινι τῶν ὑποτιθεμένων μιγνύμενον·
φαγεδαινικά τε ἕλκη συνεχῶς
ἐπαντλούμενον, καὶ νομὰς ἰσχνο-
σιν· ὠφελεῖ καὶ ποδαγρικοὺς κα-
ταντλούμενον θερμῷ μετὰ θείου·
ὑπώπιά τε αἴρει σὺν μέλιτι κα-
ταχριόμενον· πρὸς δὲ παῖς ἐγκαύ-
σεις τῆς κεφαλῆς σὺν ῥοδίνῳ καὶ
οἰσυπηροῖς ἐρίοις ἢ σπόγγῳ· ὑ-
δρωπικούς τε καὶ δυσικόους ὑ-
πατμιζὲν θερμῷ ὠφελεῖ, καὶ
ἤχους καὶ συριγμούς· ἐνσταχθὲν
δὲ κτείνει τοὺς ἐν ὠσὶ σκώλη-
κας. στέλλει καὶ φύγεθλα χλια-
ρὸν καταντλούμενον, ἢ διὰ σπόγ-
γου ὑποτιθέμενον, καὶ κιρσοὺς
παρηγορεῖ. πρός τε θηρίων δή-
γματα ὅσα λύχει καταπλά-
σμα θερμόν· λυγρὸν δὲ τοῖς πυ-
ρεύουσι τὸ ἰοβόλων. ποιεῖ καὶ πρὸς
τὰ θανάσιμα πάντα πινόμενον
θερμὸν καὶ ἐξεμούμενον, μά-
λιστα

stomacho vtile, & appetētiam
excitat: erumpentem vndecū-
que sanguinem, potu insessúve
fistit: prodest alui fluxionibus
coctum cū cibis: cruentis vul-
neribus inditur, & inflāmatio-
nes arcet, in succidis lanis aut
spongia impositum: reprimit
procidentia sedis, vuluaeq; : itē
abscedētes gingiuas, & sangui-
ne manantes. Ad nomas, & i-
gnem sacrum, vlcera quæ ser-
pūt, lepras, impetigines, pte-
rygia, cū aliquo conuenienti ef-
ficax est: phagedęnas vlcerum,
nomásque fotu continuo co-
hibet: podagricis calido fotu,
cum sulphure auxiliatur: fugil-
lationes rapit, cum melle illitū.
Contra capitis ardores cū ro-
sáceo in succidis vellerib⁹, aut
spongia imponitur. Ad aquam
inter cutē, grauitatē aurium, &
sonit⁹, sibilosq; feruētis vapor
proficit: instillatū quoq; auriū
vermes necat. Panos coërcet
tepidi fotus, aut si imbuta ace-
to spōgia admoueatur, & pru-
ritus pmulcet. Cōtra venena-
tos serpentiū ictus, qui refrige-
rādo nocēt, calidū cōmodè fo
uetur: & frigidū, iis q̄ exurēs vi-
rus eiaculanť. Calidū potū, atq;
vomitionibus redditū, aduer-
sus omnia venena efficax est,

præsertim contra meconium, & hausta cicutam, conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, ixiam, taxúmque, cum sale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eiicit: tusim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa calidum commodè sorbetur: gutturis fluxiones gargarizatum inhibet, anginis & vuæ procidenti cõuenit: contra dentiũ doloré, calidum colluitur.

Acetũ mulsum. Cap. XXII.

Acetum mulsum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur: Aceti heminas quinque, salis marini pondo, mellis minas decẽ, aquæ sextarios quinque pariter coquito, decies efferuescente cortina: atque vbi refrixerit, diffundito. Sumptum crassos humores extrahere, & ischiadicis, comitialibus, & arti culorũ morbo conflictatis ꝓdesse credit. Cõtra morsũ eius viperæ quam sepa vocant, haustũ meconiũ, ixiámve, auxilio est. Anginis vtiliter gargarizat.

Acida muria. Cap. XXIII.

Acida muria, quã Græci oxalmen vocãt, cõtra nomas fotu, putrida vlcera, canũ morsũ, &

λιπα πρὸς μηκωνεῖον καὶ κωνείου πόσιν, ϗ αἵματος καὶ γάλακτος ἐρόμβωσιν ἐν κοιλίᾳ, πρός τε μύκητας καὶ ἰξίαν, καὶ σμίλακας σὺν ἁλσί. βδέλλας τε ποθεῖσας καταῤῥοφήμενον ἀποβάλλει· καὶ βῆχα χρονίαν θερμαῦνει, πλὴν δὲ πρόσφατον ἐρεθίζει. ἁρμόζει ϗ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν θερμὸν καταῤῥοφήμενον· στέλλει δὲ ἀναγαργαλιζόμενον καὶ τὰ ἐν βρόγχῳ ῥεύματα, συναγχικοῖς τε ἁρμόζει ϗ πρὸς κιονίδα κεχαλασμένῃ ϗ πρὸς ὀδόντων πόνον θερμὸν διακλυζόμενον.

Περὶ Ὀξυμέλιτος. Κεφ. κβ΄.

Ὀξύμελι σκευάζεται οὕτως. λαβὼν ὄξους κοτύλας ε΄. καὶ ἁλὸς θαλασσίου μνᾶν μίαν, μέλιτος μνᾶς ι΄. ὕδατος κοτύλας ι΄. μίξας ἕψησον ἄχρις οὗ δεκάκις ἀναζέσῃ. ϗ ψύξας κατάγγισον, δοκεῖ δὲ λαμβανόμενον πάχος ἄγειν, ὠφελεῖν ἰσχιαδικοὺς, ϗ ἀρθριτικοὺς ϗ ἐπιληπτικούς. ἀρμόζει δὲ ϗ τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης τῆς καλουμένης σηπὸς δηχθεῖσι, καὶ τοῖς μηκώνειον ἢ ἰξίαν πιοῦσιν. ἀναγαργάεισμά τε συναγχικῶν ὠφέλιμον.

Περὶ Ὀξάλμης. Κεφ. κγ΄.

Ὀξάλμη ὠφελεῖ καταπλασσομένη πρὸς νομὰς, σηπεδόνας, κυνόδηκτα, ϗ

κτα, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἰοβόλων δήγματα. στέλλει δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν λιθοτομηθέντων αἱμορραγίας, ἐυθέως μὲ πίνῳ χειρουργίαν θερμὴ ἐγκλυζομένη, καὶ ἕδραν φερπεπωκυῖαν· ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ τῶν μὲ γομῶς δυσεντερικῶν· δεῖ δὲ ἐπεγχριματίζειν γάλακτι. κατορρόφημένη δὲ καὶ ἀναγαργαριζομένη βδέλλας κτείνει· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας.

Περὶ Θυμοξάλμης. Κεφ. κδ'.

Θυμοξάλμη, ἣν ἐχρῶντο οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ τῶν ἀσθενῆ τὸν στόμαχον ἐχόντων. κατὰ τρεῖς ἢ τέτταρας κυάθους ἢ ὕδωρ θερμὸν κεραννύντες καὶ διδόντες, καὶ ἐπὶ ἀρθριτικῶν καὶ πνευματουμένων. ἄγει δὲ παχέα καὶ μέλανα. σκευάζεται δὲ οὕτω. Θύμου λείου ὀξύβαφον, ἁλῶν ἴσον ἁλφίτων, πηγάνου, γλήχωνος, ἑκάστου ὀλίγον βαλὼν εἰς ἄγγος, ἐπίχει ὕδατος κοτύλας ς'. ὄξους ἡμικοτύλιον θερμοῦ τε ὀθονίου ἐξυθριάζει.

Περὶ Σκιλλιτικοῦ ὄξους.

Κεφ. κέ.

Τὸ δὲ σκιλλιτικὸν ὄξος σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· καθάρας λευκὴν σκίλλαν καὶ κατατεμὼν καὶ διείρας λίνῳ ὥς τε μὴ ψηγμαίνειν τοὺς τόμους ἀλλήλων, ξηράνας ἐν σκιᾷ ἐπὶ ἡμέρας μ', λαβὼν μνᾶν μίαν ἐξ αὐτῆς κάθες

& venenatos ictus auxiliatur. Sanguinis fluxiones post excisos calculos sistit, si statim calida in vulnus iniiciatur, & prociduam sedem reprimit: dysentericis, si nomas sentiant, infunditur: oportet autem ex lacte instillare. Hirudines sorbitione aut gargarizatu necat furfures, & manantia capitis vlcera exterget.

Thymoxalme. Cap. XXIIII.

Thymoxalme veteres vtebãtur, dabãtq; laborãtibus imbecillitate stomachi, ternos quaternósve cyathos, aqua calida dilutos, in articularib⁹ morbis, et inflationib⁹. Crassos humores, atrósq; trahit, Hoc modo factitãt: Thymi triti acetabulũ, salis idẽ mod⁹, rutæ, pulegij, polentæ, singulorũ exiguæ portiones in vas coniiciuntur, aquæ terni sextarij, & aceti terni cyathi infunduntur, & circũposito linteo sub dio madescunt.

Scillinum acetum.

Cap. XXV.

SCILLINVM acetum hoc modo fit: Scilla, quæ candida fuerit, expurgata concidi tur, traiectáque lino segmenta modicis interuallis, ne se contingãt, siccãtur in vmbra quadraginta diebus: mina eorum

in aceti boni sextarios duodecim immergitur,& vase diligẽter operto septenis diebus in sole madescit:post eum numerum dierum scilla eximitur, & expressa abiicitur: defæcatum acetum transfunditur, & reponitur. Aliqui scillæ minã, quinque aceti sextariis miscent. Alij circa exiccationem repurgantes,parem mensuram adiiciũt, & senis mensibus macerari patiuntur. Id multò magis humorum lentitias digerit: gingiuas humore prægnãtes collutione stringit firmatq;,& motos dentes stabilit: putredines oris, & graues halitus tollit:durat fauces sorbitione,& callosas facit: vocem expedit, & lympidã canoramq; reddit. Datur stomachicis,ægrè cibum concoquẽtibus, melancholicis,comitialibus,vertiginosis,mẽte captis: item vuluarum strangulationibus,lienis incremento laborãtibus, ischiadicisq;. Imbecillos admodũ recreat: corpus sanũ reddit,& bonum coloré præstat:oculorum aciem exacuit: tarditatem quoque auriũ infusione purgat. In sũma,ad omnia efficax. Cauẽdum tamẽ intestinis exulcerationibus, in capitis dolore,aut neruorũ vitiis.

Datur

κάθες εἰς ξέστας ὄξους καλοῦ ιβ'. ἄφες τὲ ἡλίῳ ἡμέρας ζ'. βρέχεται, πωμάσας τὸ ἀγγεῖον ὀπτιλῶι· μετὰ δὲ ταῦτα ἀγελόμβους πλὴν σκίλλαν καὶ ἐκπίεσας, ἀπὸ πλὴν μόνου ῥίζου· τὸ δὲ ὄξος ὑλίσας, καταγγίζει καὶ ἀποτίθεσο. ἔνιοι δὲ μνᾶν πρὸς ὄξους ξέστους ἑ. μίσους ποιοῦσιν. οἱ δὲ, αὐτὸ τὸ ἐν καθέψαντες δίχα τῆς ξηρᾶναι, τὸν ταθμὸν ἴσον βάλλουσι, καὶ ἐῶσι μνᾶς ς'. γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον τμητικώτερον. Εὐθετεῖ δὲ διακλυζόμενον, πρὸς ἕλκη μυδῶντα στόλον καὶ στρῦφνοποιοῦν αὐτό· καὶ ὀδόντας κινουμένους· καὶ τοὺς ὠτὸς τὸ σῶμα σπερδόνας καὶ δυσωδίας, ἱκανῶς ἀναισχεύαζον· καταρρόφημενον δὲ τὸν τε βρόγχον στρεῖ καὶ τυλώδη ποιεῖ καὶ τὸν ἦχον εὔτονον καὶ λαμπρὸν ἀποτελεῖ. παραλαμβάνεται δὲ πρὸς στομαχικοὺς καὶ δυσπεπτοῦντας, ἐπιληπτικοὺς, σκοτοδινιῶντας, μελαγχολικοὺς, ἀπολιθιωμένους· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ὑστερικὰς πνίγας, καὶ πολυῶας ὑδρόγκους καὶ ἰσχιάδας. ἀναλαμβάνει δὲ καὶ τὸν λίαν ἀδενεῖς· καὶ τὸ σῶμα ὑγιεινὸν, καὶ εὔχρουν κατασκευάζει· ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές· καὶ πρὸς δυσκοιλίαν ἐναιμωτικὸν δυνατὸν, ἐὰν ἐγχυματίζηται. καὶ καθόλου πρὸς ἅπαντα ἐνδεῖ. πλὴν ἑλκώσεων τῶν ἐντὸς κεφαλαλγιῶν καὶ νευρικῶν.

δίδου

δίδου δὲ καθ' ἡμέραν ῥοφεῖν νήστει, τὸ μὲν ἀρχὼ ὀλίγου, καταβραχὺ δὲ προσαύξων ἄχρι κυάθου. πνὲς δὲ κυάθοις β' διδόασιν ἢ καὶ πλείοσιν.

Περὶ Σκιλλιτικοῦ οἴνου.

Κεφ. κς'.

Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς σκίλλης οἶνος γίνεται οὕτως· καταταμὼν ὡς εἴρηκα τὴν σκίλλαν, ξήρανον ἐν ἡλίῳ, ἔπειτα κόψας αὐτῆς μνᾶν μίαν καὶ διασήσας λεπτῷ κοσκίνῳ, ἔνδησον ἐθονίῳ ἀραιῷ, καὶ κάθες εἰς γλεύκους καλοῦ καὶ προσφάτου ξέστας κ'. τείμηνόν τε ἔασον βραχῆναι, μετὰ δὲ ταῦτα μετεράσας τὸν οἶνον εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπόθου προσηκόντως ὅπως ἐλῶς. ἔνεστι δὲ καὶ ὑγρᾷ τῇ σκίλλῃ χρῆσθαι. ὀπτέμενόν τε αὐτὸ ὀστρυλίδος τρόπον, καὶ τῷ ὅλῃ διπλασιάσαντα· δεῖ δὲ ἡλάζειν ὀπὶ ἡμέρας μ'. καὶ παλαιοῦ ἄγαν. Ἐπὶ δὲ καὶ οὕτω σκευάζεται ὁ προειρημένος οἶνος· λαβὼν σκίλλης ὀντετμημένης καὶ κεκαθαρμένης μνᾶς γ'. κάθες εἰς γλεύκους καλοῦ μετρητῷ ἰταλικόν, καὶ μίσας ἑξ ἔασον πωμάσας· εἶτα ὑλίσας καὶ μετεράσας ἀπόθου, ἐυδετεῖ δὲ πρὸς ἀπεψίας καὶ διαφθορὰς τροφῆς, καὶ τὸν ἀπεμοῦντας ταύτην. ἐφ' ὧν τε πάχος κοιλίᾳ παράκειται ἢ στομάχῳ. πλωτικοῖς καὶ καχέκτυσι, καὶ ὑδρωπικοῖς, ἰκτε-

Datur quotidie ieiunis sorbendum, inter initia exiguum, paulatim adaugendo, ad cyathum vsque. Nonnulli binos dãt cyathos, aut largius.

Scillinum vinum.

Cap. XXVI.

Scillinum vinum fit hoc modo: Dissectam, vti dictum est, scillam, & sole siccatã contundito, minam eius tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam, in vicenos sextarios musti recẽtis ac boni demergito: vbi trimestri spatio maduerit, elutriatum vinum, obstructo diligenter vase, recondito. Licet quoque sic humida scilla vti: In orbiculos rapi modo, dissectam duplicato pondere, quadraginta diebus insolari oportet, & valde inueterascere. Alia parandi ratio: Scillæ dissectæ & repurgatæ tres minas, in Italicam metretã musti demittito, & senos menses in vase obstructo macerari sinito: post id tempus defæcatum & excolatum vinum recondito. Vtile est cõtra cruditates, & ciborum corruptiones: itẽ iis qui reuomũt cibum, etsi pituita in ventre, aut stomacho coierit. Prodest lienosis, malè habitis corporibus, aquæ inter cutem, regio

regio morbo, difficili vrinę, torminosis, inflationibus, resolutioni neruorum, horroribus longis, vertiginosis, & vulsis. Menses pellit, miniméque neruos infestat. Hoc vinum vetustate fit melius. Cauendus in febre vsus, aut si interanea vlcus sentiant.

Marina vina. Cap. XXVII.

Marina variè factitantur: Aliqui enim statim quum decerptæ sunt vuæ, aquam maris admiscent. Alij in area vuas sole siccant: quibus calcatis, marinam adiiciunt. Alij passas prius vuas in doliis marina aqua macerãt, mox calcatas exprimũt: id magis passi generibus adscribitur. Quæ tamen austeriore gustu temperantur, contra febrium aduẽtantium indicia valent, si modo meliora non adsint: aluum subducunt: prosunt purulenta extussientibus, aut si dura aluꝰ exerceat. Quæ ex Aminæis vuis fiunt, caput tentãt, stomacho aduersantur, flatus creant. Verùm quo plenior habeatur historia, iis qui huius studio tenentur, non inutile existimamus varias vinorum compositiones adferre, non

ἱκτερικοῖς, δυσουροῦσι, στόμαχον ἐμφυσῶσι, πνεύματος μήκυσι, παραλυτικοῖς, ῥίγεσι χρονίοις, σκοτωματικοῖς. σπάσμασι, κατὰ μικρὸν τὸ ἀγωγόν. ἧκιστα δὲ νεῦρα λυπεῖ, ἀμείνων δὲ ὁ παλαιότερος. φυλάττεσθαι δὲ δεῖ αὐτὸν πρὸς χρῆσιν ἔν τε πυρετοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς ἐχόντων ἕλκος.

Περὶ Θαλαττίων οἴνων.

Κεφ. κζ'.

Οἱ δὲ διὰ θαλάττης οἶνοι, ποικίλως σκευάζονται· οἱ μὲν γὰρ εὐθέως ἀπτῶν μετὰ τὸ τρυγῆσαι πρὸς τὰ φυλλὰ, μιγνύουσι θάλασσαν. ἔνιοι δὲ προθελοπεδεύουσι· καὶ οὕτω πατοῦσι μιγνύντες θάλασσαν. οἱ δὲ, ξαφιδώσαντες πρὸς τὰ φυλλὰ, βρέχουσιν ἐν πίθοις μετὰ θαλάσσης, καὶ οὕτω πατοῦντες ἐκθλίβουσι. γίνεται δ' ὁ τοιοῦτος γλυκύς. οἱ μέν τοι γε πρὸς πρὸς τὰ ζεῦσιν ἀυστηρότερον σκευαζόμενοι, πιοῦσι καὶ πρὸς πυρετῶν παρασκευὰ εἰ μὴ παρεῖεν ἀμείνους, καὶ πρὸς κοιλίας ὑπαγωγὰ, καὶ ἐμπύοις, σκληροκοιλίοις, καὶ ὅσοι ὑπὸ τῶν ἀμιγαίων ψαύοντα κεφαλῆς. κακοστόμαχοι μέν τοι καὶ οὗτοι καὶ πνευμάτων γλυκητικοί. Οὐκ ἄχρηστον δὲ ὑποτίθεσθαι νομίζομεν πρὸς τὸ πλήρη τὰ ἱστορίαν τοῖς φιλιστροῦσι γλυκέσθαι καὶ τὰ τῶν ποικιλοτέρων οἴνων σκευασίαν, οὐχ

οὐχ ὅτι πολλή τις ὀξὺν ἢ ἀναγκαία ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸ μηδὲν αὐτῶν ἐλλείπῃν δοκῶμεν. εἰσὶ δὲ αὐτῶν ἔνιοι, ἧττον πρεπόντως καὶ πίπτοντες εἰς τὴν χρῆσιν· ὡς ὁ διὰ τῶν κυδωνίων καὶ ἀπίων καὶ κερασίων· ἔτι δὲ καὶ ὁ διὰ μύρτων σκευαζόμενος.

Περὶ Κυδωνίτου οἴνου.

Κεφ. κή.

Ὁ μὲν κυδωνίτης ὃν ἔνιοι μηλίτην καλοῦσι, σκευάζεται οὕτως· μήλων κυδωνίων ἐξελὼν τὸ σπέρμα καὶ τεμὼν ὡς γογγυλίδα εἰς μεζωτὴν γλεύκους, χάλασον μναῖς ιϛ'. πρὸς ἡμέρας λ', εἶτα διυλίσας ἀπόθου. σκευάζεται δὲ καὶ οὕτως· δεῖ μετὰ τὸ κόψαι καὶ ἐκθλίψαι τὰ κυδώνια, τοῦ χυλοῦ τούτων μίξαι τοῖς ιϛ' ξέστοις, ἕνα ξέστην μέλιτος, καὶ οὕτω χρὴ ἀποθέσθαι. ἔστι δὲ συπικὸς, εὐστόμαχος, δυσεντερείαις ἁρμόζων, ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς τε, καὶ δυσουρούσι.

Περὶ Μηλομέλιτος. Κεφ. κθ'.

Καὶ μηλόμελι δὲ ὃ καὶ κυδωνόμελι ὀνομάζεται, σκευάζεται οὕτως· μήλων κυδωνίων ἐξαιρεθέντων τὰ σπέρματα καὶ βληθέντων εἰς μέλι ὅτι πλεῖστον, ὥστε ἐνεσφλιῶσθαι· γίνεται πρόσπνες μετ' ἐναύτου, οἰνομέλιτι ἐοικός. ἁρμόζον πρὸς ἃ καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς σκευασία.

Περὶ

non quod frequēs eorum aut neceſſarius exiſtat vſus, ſed ne quid omiſiſſe videamur, quod ad eorum rationē attinet. Sunt autem quædam ex iis factitia, minoris curæ ac impēdij, quæ cadunt in vſus: vti quæ ex cotoneis, malis, pyris, ſiliquis, ité myrti baccis componuntur.

Cydonites. Cap. XXVIII.

Cydonites nomine alio melites appellat̄, & ita fieri cōſueuit: Mala cotonea exēptis ſeminib⁹, fruſtatim rapi modo ſcinduntur, & duodecim minarū pōdo, in muſti metretā, triginta dieb⁹ macerātur, poſtea deſęcatū vinū reponitur. Alia faciendi ratio: Oportet ad ſingulos mellis ſextarios, denos ſucci cotoneorū tuſorū preſſorúmq; adiicere, & ita recōdere. Vinū hoc adſtringit: pdeſt ſtomacho, dyſenteriæ, hepaticis, renū vitiis, & vrinæ difficultati.

Melomeli. Cap. XXIX.

Melomeli, quod & cydonomeli nominant, ſic fit: Cotonea mala ſeminibus ſuis caſtrata, in quamplurimum mellis, quo penitus demerſa contegantur, coniiciuntur: id poſt annum miteſcit, mulſo nō diſſimile. Præſtat eadem quæ ſuperior compoſitio.

Hydro-

Hydromelum.
Cap. XXX.

Fit hydromelon duabus mẽ ſuris aquæ coctæ, & ſub caniculæ ſydus inſolatæ, additis ad vnam melomelitis facti ex cotoneis. Vis huius eadem eſt.

Omphacomelites.
Cap. XXXI.

Omphacomelitis faciẽdi ratio hæc eſt: Acerbæ vuæ adhuc immaturę, & tribus diebus inſolatæ exprimuntur, & ad ternas ſucci partes mellis optimi, deſpumati ſingulæ partes adiiciũtur: & inſolatur in vaſa trãſfuſum. Vim reprimendi ac refrigerandi habet: ſtomachicis cœliacisq; conuenit. Vſus poſt annum eſt.

Apiites. Cap. XXXII.

Fit & è pyris, perinde atque cotoneis, vinũ, apiites nomine, ſed ita vt pyra nõ magnopere matureſcant. Ex ſiliquis etiam, meſpilis, ſorbis, ſimili modo tẽperatur. Omnia hæc genera acerba ſunt, & adſtringunt: ſtomacho vtilia ſunt atque inteſtinas fluxiones cohibent.

Oenanthinũ. Cap. XXXIII.

Fit è feraci vite ſylueſtri, quod vocatur œnãthinũ: Sicci flores minis duabꝰ muſti cado macerati, poſt triginta dies mutantur,

Περὶ ὑδρομήλου. Κεφ. λ'.

Ὑδρόμηλον ὃ σκευάζεται μιγνυμένου τοῦ ἐκ τῶν κυδωνίων μηλομέλιτος μέρους ἑνὸς πρὸς β' μέτρα ἀφεψημένου ὕδατος καὶ ἡλιαζομένου ἐν τοῖς ὑπὲρ κύνα. Δύναμις δὲ καὶ τούτου ἡ αὐτή.

Περὶ Ὀμφακομέλιτος.
Κεφ. λά.

Ὀμφακόμελι δὲ σκευάζεται τῶτον τὸν τρόπον· λαβὼν ὄμφακας μήπω πρὸ καζούσας, ἡλίαζε ἐπὶ ἡμέρας γ'. καὶ μετὰ τοῦτα ἐκθλίβας, βάλε πρὸς γ' μέρη τοῦ χυλοῦ μέλιτος καλλίστου ἀπηφρισμένου μέτρου μέρος ἕν· καὶ ἡλίαζε καταγίσας εἰς κεράμους. Δύναμιν δὲ ἔχει σαλπικὴν, ψυκτικὴν· ὅθεν ἁρμόζει στομαχικοῖς, κοιλιακοῖς· ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ μετ' ἐνιαυτόν.

Περὶ ἀπίτου οἴνου. Κεφ. λβ'.

Ἀπίτης σκευάζεται ὁμοίως, ὥσπερ καὶ ὁ κυδωνίτης, μὴ λίαν δὲ ἑψόντων οἱ ἄπιοι πέπειροι. καὶ ὁ τῶν κερατίων δὲ καὶ ὁ τῶν μεσπίλων καὶ οὔων, ὁμοίως σκευάζεται. πάντες δὲ εἰσὶ συπικοί, στυφνοὶ, ἐυστόμαχοι, ῥεύματα ἔνδον ἐπέχοντες.

Περὶ Οἰναν θίνου.
Κεφ. λγ'.

Ὁ δὲ οἰναν θίνος σκευάζεται ὅτων λαβὼν τὰ ἀγρίας ἀμπέλου τὸ ἄνθος βρυόσης ξηρὸν μιᾶς β'. εἰς μέτρου γλεύκους πρὸς ἡμέρας λ'. εἶτα

εἶτα διυλίσας ἀπόθου. ποιεῖ δὲ πρὸς ἀλογίαν στομάχου, ἀνορεξίαν, κοιλιακοὺς καὶ δυσεντερικούς.

Περὶ Ῥοΐτου οἴνου.

Κεφ. λδ'.

Ὁ ῥοΐτης δὲ οἶνος σκευάζεται οὕτως· ῥόας ἀπυρήνους λαβὼν ὠείμοις καὶ ἀποθλίψας τὸν χυλὸν τῶν κόκκων ἀπόθου, ἢ ἀφεψήσας εἰς τρίτον οὕτως ἀποτίθεσο· ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐντὸς ῥεύματα καὶ πυρετοὺς ῥοώδεις. ἔστι δὲ ξυστόμαχος καὶ στρωτικὸς κοιλίας, καὶ οὐρητικός.

Περὶ Ροδίτου οἴνου.

Κεφ. λέ.

Ροδίτης δὲ ὅτω σκευάζεται· ῥόδων ξηρῶν κεκομμένων μναῖ μίαν ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς γλεύκους ξέστας ἡ· μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας διυλίσας μετάγγιζε καὶ ἀποτίθεσο. χρήσιμος ὁ ἀπυρένιτις, πρὸς στόμαχον πόνους καὶ πόνους ὀπιπ-
νόμους, πρὸς τὰ καθύγρους κοιλίας καὶ δυσεντερίας. σκευάζεται δὲ καὶ διὰ χυλοῦ ῥόδων, καὶ μέλιτος μιγνυμένου, ὃ καλεῖται ῥοδόμελι, ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ἀρτηρίᾳ τραχύτητας.

Περὶ Μυρτίτου οἴνου. Κεφ. λς'.

Μυρτίτης δὲ σκευάζεται ὅτω· δεῖ μύρτα μέλανα παρακμάζοντα λαβόντα, κόπτειν καὶ ἐκθλίβειν τὸν χυλὸν διὰ ὀργάνου καὶ καταγγίζειν. ἔνιοι δὲ καὶ ἀφεψοῦσιν εἰς τρίτον, οἱ δὲ,

tantur, mox colatum vinũ recõditur. Facit aduersus stomachi imbecillitaté, cibi fastidia, cœliacos, & dysentericos.

Rhœtes. Cap. XXXIIII.

Fit è punicis malis maturis quod rhœten nominãt, succo expresso ab acinis eorũ, quib' lignosus nucleus abest, apyrena vocant, ac decocto ad tertias, & ita reposito. Efficax est cõtra fluxiones internas, & febrim cũ alui profluuio exortam: stomacho vtile: astringit aluum, & vrinam mouet.

Rhodites. Cap. XXXV.

Rhodites sic fit: Rosarũ siccarum tusarúmque minã linteolo deligatam in sextarios octo musti demergito: & post tres menses, defæcatum vinum transfundens, recondito. Vtile iis qui febri carent, & ad stomachi coctiones, & dolores à cibo potum, & cõtra humidas aluos, & dysenterias. Fit quoq; ex succo rosarũ, addito melle, quod rhodomeli vocant, quod arteriæ scabritiis conuenit.

Myrtites. Cap. XXXVI.

MYRTITES fit, baccis nigris, quę maturitatem excesserint, tusis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquunt.

Alij

Alij baccas prius sole torrent, & quaternis sextariis contusarum, ternas aquæ heminas adiiciunt, & vini veteris parē modum postea exprimunt, & seruant. Magnopere adstringit: stomacho vtile: fluxionibus vētris ac stomachi prodest: & cōtra intestinas vlcerationes, & profluuia: denigrat capillos.

Myrsinites. Cap. XXXVII.

Myrsinites sic tēperatur: Rami nigræ myrti cū suis baccis & foliis tusi, decem minarum pondo, in tribus musti congiis feruescunt, donec duo supersint, aut certè dimidium: id vinum colatum ad vsus reconditur. Contra furfures, vlcera in capite manātia, eruptiones papularum, gingiuas, tonsillas, & purulentas aureis efficax est: sudores sistit.

Lentiscinum. Cap. XXXVIII.

Lentiscinū similiter vt myrsinites temperatur.

Terebinthinum. Cap. XXXIX.

Nec secus terebinthinū paratur. Nanq; bacciferi eorū rami sumi debēt. Similes insunt vires: adstringunt, stomacho accōmodantur, & defluxionibus inte-

οἱ δὲ, καὶ πεφθείλοπε δεύσιν ἐν ἁλίῳ, καὶ ξηράναντες μίσγουσι τῇ χοίνικι κοπείσῃ, τρεῖς κοτύλας ὕδατος καὶ οἴνου παλαιοῦ τὸ αὐτό, ὕστερον ἐκθλίβουσι καὶ ἀποτίθενται. ἱκανῶς δὲ ὅτι συπτικὸς καὶ ὑγρόμαχος, ῥευματιζομένῳ τε στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χρήσιμος πρός τε τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις καὶ ῥοῦς· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐν κεφαλῇ.

Περὶ Μυρσινίτου οἴνου. Κεφ. λζ'.

Μυρσινίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ λαβόντα τῶν μελαίνων μυρσινῶν τὸν ἀκρέμονας καὶ τὰ φύλλα σὺν τοῖς μύρτοις κόπτειν, καὶ βάλλειν εἰς τὸν τρεῖς τ' γλεύκοις χόας, τῆς μυρσίνης κεκομμένης μνᾶς ί. καὶ ἕψειν ἄχρις ἂν δύο ὑπολειφθῶσιν ἢ τὸ ἥμισυ, καὶ διυλίσαντας ἀποτίθεσθαι. πίνει δὲ οὗτος πρός τε ἀχῶρας καὶ πίτυρα, ἐξανθήματα, οὐλὰ, παρείδμια, ὦτα πυορροοῦντα· σέλινα καὶ ἰδρῶτας.

Περὶ Σχινίνου οἴνου. Κεφ. λή.

Καὶ ὁ σχινινος δὲ ἐοικότως τῷ μυρσινίτῃ σκευάζεται.

Περὶ Τερεμινθίνου οἴνου. Κεφ. λθ'.

Καὶ ὁ τερεμίνθινος ὁμοίως. ἔγκαρποι γὰρ καὶ τούτων οἱ ἀκρέμονες λαμβάνονται. καὶ πυρωπλησίας εἰσὶ δυνάμεως, συπτικοὶ καὶ ὑγρόμαχοι, ῥευματισὶ τε αἱμό-

ἁρμόζοντες στομάχου, ἐντέρων, κύστεως, αἱμορραγίας· καλοῦσι δὲ καὶ τὰ ῥευματικὰ πάντα ἕλκη ἐπαντλούμενοι· τούς τε περὶ ὑστέραν καὶ ἕδραν ῥευματισμοὺς σέλλοισιν ἐγκαθιζόμενοι.

intestinorum, vesicę, & stomachi, & sanguinis profluuio: vlcera omnia fluxionibus obnoxia, fotu ad cicatricem perducunt: fluxiones vuluæ ac sedis, insessione cohibent.

Περὶ Φοινικίτου οἴνου.

Κεφ. μ΄.

Φοινικίτης· λαβὼν φοίνικας τοὺς χυδαίους πεπείρους, βάλε εἰς πιθάκνιον τετρημένον ἐν τῷ πυθμένι, καὶ ἐσφλωμένον καλάμῳ πεπατωμένῳ· τὸ δὲ τρῆμα λίνῳ βεβύσθω, ἐπίχεε δὲ τοῖς δέκα χοίνιξιν ὕδατος χόας γ΄. εἰ δὲ μὴ λίαν αὐτὸ γλυκὺ θέλεις εἶναι, πέντε χόας ἐπίχει. ἔα δὲ ἐπὶ ἡμέρας ι΄. τῇ δὲ ιά. ἀφαιρῶν τὸ ἀπὸ τοῦ καλάμου ὑδάτιον, ἀπόδεχου οἶνον παχὺν καὶ γλυκὺν καὶ ἀποπίθεσο. Ἔστι δὲ ἡδὺς μάλ᾽, κεφαλαλγὴς δέ· ποιῶν πρὸς ῥεύματα διὰ τὸ σύφλην ὄθεν στομαχικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς, καὶ ἁρμόζει. ἔνιοι δὲ τὸ αὐτὸ πάλιν ἐπ᾽ ὕδατος μίσγοντες δέχονται, καὶ τρίτο τέταρτον ποιοῦσι, καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον, ὅτε λοιπὸν ὀξίζει.

Palmeum vinum.

Cap. XL.

Palmulas maturas, quas vocãt chydæas, in vrceolum imo pertusum, & obstructũ picata arundine, demittito: lino foramẽ sit obturatũ, & quadragenis sextariis ternos aquæ congios infundito: qđ si ipsum ita dulce esse nõ libeat, quinq; cõgios infudisse satis est. post decẽ dies detracto ab arũdine linteo, assumito vinũ crassum & dulce, & reponito. Suaue illud quidẽ, sed capiti noxiũ: contra fluxiones, propter adstrictoriã vim, efficax: stomachicis, cœliacis, sanguinem expuentibus conuenit. Aliqui idẽ addita aqua iterũ capiũt, & tertio, quarto, quinto, sextóve faciũt, quod tandem acore vitiatur.

Περὶ Κατορχίτου οἴνου. Κεφ. μά.

Καὶ ὁ κατορχίτης δὲ, ὃν ἔνιοι συκίτην καλοῦσιν, ἐν κύπρῳ σκευάζεται ὁμοίως τῷ φοινικίτῃ· διαφέρει δὲ ὅτι ἐπὶ τάκτα ἔνιοι αὐτὶ ὕδατος, σταφύλων ἀπόβρεγμα νεοθλίπτων, τὸ ἴσον μέτρον βάλλουσιν. ἰσχά-

Catorchites. Cap. XLI.

Catorchites, aliquibus sycites vocatur, in Cypro fit, ita vt palmum: sed hoc interest, quoniam pro aqua tãtundem humoris adiiciũt, in quo recenter pressa vinacea maduerint.

Cari-

Caricæ quæ chelidoniæ, aut phœniceæ appellantur, præsertim nigræ macerantur, vti diximus, & post decem dies humor excipitur, atque iterum aut tertio, idem modus aquæ in qua vinacea maduerint infunditur: simili modo intercedéte spatio, quarto aut quinto assumitur. De maceratarum liquor non secus acorē contrahit, & aceti vsum prębet. Id tenue est: flatus gignit, stomacho aduersatur, fastidiū parit, aluo tamen prodest, vrinā ciet, menses trahit, lactis vbertatem facit, vitiosum sanguinem creat, & elephantiasin adfert, vt potio quam zython appellamus. Aliqui sex amphoris: decem salis sextarios adiiciunt. Alij muriæ amphoram: quod non facile vitiatur, & aluo idoneum fore censent. Alij thymum & fœniculum imo subiiciunt, & caricas superponunt: & ita vicissim, donec vas expleuerint.

ἰσχάδες δὲ λαμβάνονται αἱ χελιδόνιοι καλούμεναι, ἢ φοινικαί, μέλαιναι δὲ εἶσι καὶ ἀποβρέχονται ὡς πρόκειται, μετὰ δὲ ἡμέρας δέκα ἐκλαμβάνεται τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐπὶ δευτέρου καὶ τρίτου ἐπιχεῖται, τοῦ ἐπὶ τῶν σεμφύλων ἀποβρέγματος τὸ αὐτὸ μέτρον· ὁμοίως δὲ ἐπὶ διαστημάτων ἐκλαμβάνεται τὸ δ'. καὶ ἐ. ἀπόβρεγμα ὁμοίως ὀξίζον, ᾧ ἀντὶ ὄξους χρῶνται. Λεπτομερὲς δέ ὄξει καὶ φυσώδης καὶ κακοστόμαχος, ἀποστρέφων ὄρεξιν, ὑγκοίλιος μέν τοι καὶ οὐρητικὸς, καταπτῶ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ γάλα διαψιλὲς ποιεῖ, αἷμα δὲ φαῦλον κατασκευάζει, καὶ ἐλεφαντιάσεως ὄξει ποιητικὸν, ὡς καὶ τὸ ζῦθος, ἔνιοι δὲ καὶ ἁλῶν τοῖς ἓξ κεραμίοις ἓξεσι ἐμβάλλουσι δέκα. οἱ δὲ, ἅλμης κεράμιον· συμμετάβλητον καὶ ὑγκοίλιον ἔσεσθαι διανοούμενοι. οἱ δὲ, καὶ θύμον καὶ μάραθρον πρόκεισθαι τῷ πυθμένι, εἶτα τὰς ἰσχάδας, καὶ ἐναλλὰξ τοῦτο ποιοῦσιν ἄχρις αὖ πληρώσωσι τὸ ἀγγεῖον.

Vinū è sycomoris factū.

Cap. XLII.

Fit & è sycomoris eodē modo vinū, sed in acetū acre degenerat: quoniā non ita præualet vis eorum, vt fluentis liquoris dulcedinem retinere possit.

Περὶ Συκομορείτου οἴνου.

Κεφ. μβ'.

Σκευάζεται δὲ καὶ ὁ ἐκ τῶν συκομόρων ὡσαύτως, ὄξος δὲ γίνεται δριμὺ, διὰ τὸ μὴ ἐξισχύειν τὴν δύναμιν αὐτῶν φυλάττειν τὴν γλυκύτητα τοῦ ὑγροῦ.

Resi-

Περὶ

Περὶ ῥητινίτου οἴνου.

Κεφ. μγ'.

Ὁ δὲ ῥητινίτης καὶ κατὰ τὰ ἔθνη σκευάζεται· πλεονάζει δὲ ἐν γαλατίᾳ διὰ τὸ ἀπτερώτευτον τὸν οἶνον ἀπεπαίτου μηνύσης τῆς σαφυλῆς, διὰ τὸ ψύχειν, εἰ μὴ παραπλακῇ πευκίνη. κόπτεται δὲ συὺ τῷ φλοιῷ ἡ ῥητίνη, καὶ τῷ κεραμίῳ μίγνυται ἡμικοτύλιον. καὶ οἱ μὲν, ἀποθοῦσι μετὰ τὸ ἀποζέσαι χωρίζοντες τὴν ῥητίνην. οἱ δὲ, ἑῶσι. παλαιωθέντες δὲ γίνονται ἡδεῖς. Πάντες δὲ κεφαλαλγεῖς οἱ τοιοῦτοι καὶ σποτωματικοὶ, πεπτικοὶ μὲν τοι καὶ οὐρητικοὶ, καταῤῥοιζομένοις καὶ βήσσουσιν ἁρμόζοντες· κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ὑδρωπικοῖς, καὶ ῥοϊκαῖς γυναιξί· τοῖς δὲ ἐν βάθει ἑλκωμένοις ἔκκλυσμα. συπικώτερος μὲν τοι τοῦ λευκοῦ ἔστιν ὁ μελανίζων.

Περὶ Στροβιλίτου οἴνου.

Κεφ. μδ'.

Στροβιλίτης δὲ σκευάζεται ἐναποβρεχομένων τῷ γλεύκει στροβύλων προσφάτων ἢ τεθλασμένων. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ ῥητινίτῃ, ἐὰν δὲ γλεύκει ἐναποβρέξας τὶς τοὺς στροβίλους ἕψησῃ, ἁρμόζει ἢ φθινώδεσιν ἱκανῶς πνεύμοσι.

Περὶ Κεδρίνου. Κεφ. με.

Ὁ δὲ κέδρινος ἢ ἀρκεύθινος, ἢ κυπαρίσσινος, ἢ δάφνινος ἢ πτύϊνος, ἢ ἐλά-

Resinatum vinum.

Cap. XLIII.

Resinatum vinũ populatim factitari solet: copiosum in Galatia: quoniã vinum illic coacescat, vua non matureſcente, ob cœli algoré, niſi picea resina temperetur. Resina autem cum cortice tonditur, & amphoræ dimidiata hemina permiſcetur. Aliqui vbi efferbuit, excolant, ſeparantes resinã: alij relinquũt. Hæc vina vetuſtate dulceſcunt, Omnia capitis doloré, & vertigines faciunt, concoctioné tamen adiuuant, & vrinã cient: tuſsientibus, ac deſtillatione vexatis conueniunt: item cœliacis, dyſentericis, & hydropicis, & fœminis fluxione vuluæ laborãtibus: altis exulcerationibus infunditur. In hoc autẽ genere nigricans magis albo conſtringit.

Strobilites. Cap. XLIIII.

Strobilites fit maceratis in muſto nucibus, pineis, recentibus fractiſq;, præbétq; reſinati effectus. Si quis madefactas nuces pini muſto decoquat, potum affatim conuenit iis, qui tabitudine conficiuntur.

Cedrinum vinũ. Cap. XLV.

Cedrinum, iuniperinum, cupreſsinũ, laurinum, pineũ, aut

abiegnum, simili ratione fiunt. Diuisos recenter ramos, cùm fructum ædúr, aut soli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, vti consudent, congióque vini minam vnam permiscere, & post duos menses transfundere, & antequàm recondantur, insolare. Factitiorum vinorum vasa impleri debẽt: nanq; non plenis vasis, vina in acorẽ corrumpuntur. Medicata autẽ vina, rectè valentibus insalubria. Omnia incalfaciunt, vrinam cient, & substringũt. Laurinum tamen vehemẽtius excalfacit. Fit quoq; è fructu cedri maioris vinum, congio musti, adiecta tusarum baccarum selibra: diebus quadraginta insolari debet, & defæcatum in vasa transferri.

Vinum è iuniperis.

Cap. XLVI.

Fit etiam vinum è baccis iuniperi, non aliter quàm cedrites, & ad eadem valens.

Cedrites. Cap. XLVII.

Cedrites hoc modo fit: Cedriã dulci aqua lauãt, & singulas amphoras singulis cyathis diluũt, & ita musto replẽt. Hoc genus vini excalfacit, extenuat, tusi antiquæ vtile sine febre, pecto-

ἐλάτινος, σκευάζεται ὁμοίως. χεσὶ γὰρ τὰ ξύλα νεότμητα χίζοντες, ὅτε τὸν καρπὸν ἐκδίδωσι, πιθέναι πρὸς ἥλιον ἢ ἐν βαλανείῳ, ἢ ἐν πυρὶ ὡς τε σωιδρῶσαι, καὶ μίσγειν τῷ χοῒ τοῦ οἴνου μναῦν μίαν καταμίξαντάς τε ἓξ μνᾶς β. εἶτα μεταγγίζειν, καὶ ἡλιάσαντα ἀποτίθεσθαι. πλησιεσῶν δεῖ τὰ ἀγγεῖα τῶν σκευαζῶν οἴνων· ἀποξυμοῖ γὰρ τὰ ἀπόκενα. ἄθικτοι μὴν τοι οἱ φαρμακώδεις οἶνοι τοῖς ὑγιαίνουσι. θερμαντικοὶ δὲ πάντες, οὐρητικοί, ὑποξύφορλεες. ὁ μὴν τος δύφνινος θερμαντικώτερος. γίνεται δ' καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν μειζόνων κέδρων οἶνος, δεῖ δὲ τῷ χοῒ τοῦ γλεύκους ἡμιμναῖον κεκομμένων τῶν καρίδων μίξαι· ἡλιάζαι τε ἐφ' ἡμέρας μ'. μὴ δὲ πιῶτα διυλίζειν, καὶ μεταγγίζειν.

Περὶ Ἀρκευθοδύτου οἴνου.

Κεφ. μς'.

Γίνεται καὶ ἐκ τῶ τῶν ἀρκευθίδων καρποῦ. ὁμοίως τῷ κεδρίτῃ τὰ αὐτὰ ποιῶν.

Περὶ Κεδρίτου. Κεφ. μζ'.

Κεδρίτης δὲ γίνεται οὕτω· κεδρίαν πλυνάντες ὕδατι γλυκεῖ, διακλύζουσιν ἕκαστον κεράμιον κυάθῳ ἑνὶ, καὶ οὕτω πληροῦσι γλεύκους. θερμαντικὸς δὲ, καὶ οὕτως γίνεται καὶ λεπτυντικὸς, βηχὶ παλαιᾷ ἁρμόζων δίχα πυρετῶν, καὶ πό-

καὶ πόνοις θώρακος, πλευρῶν, στόμοις, ἕλκεσι τοῖς ἐν κοιλίᾳ, καὶ ἐντέροις, ἐμπυϊκοῖς, ὑδρωπικοῖς, ὑστερικοῖς· ποιεῖ καὶ πρὸς ἕλμινθας, καὶ πρὸς ῥίγη· βοηθεῖ θηριοδήκτοις καὶ ἑρπετὰ κτείνει· ὠταλγίας τε ἐνταζόμενος ἰᾶται.

pectoris laterúmq; doloribus, torminib⁹, vētris & interaneorū vlceribus, purulentis excrea tionibus, mulierib⁹ vuluæ cauſariis, hydropiciſq;: facit aduerſus ventris tineas & horroreſ: cōtra venenatos ictus auxiliatur: ſerpentes necat: aurium doloribus inſtillatum medetur.

Περὶ Πισσίτου οἴνου.

Κεφ. μή.

Picatū vinū. Cap. XLVIII.

Οἶνος πισσίτης σκευάζεται διὰ πίσσης ὑγρᾶς, ἢ γλεύκους. δεῖ δὲ τὴν πίσσαν πρῶτον πλυθῆναι θαλάσσῃ ἢ ἁλμῃ ἐφ' ἱκανὸν μέχρις ἂν λευκανθῇ, καὶ ἡ θάλασσα καθαρὰ ἀποῤῥέῃ, ἔπειτα ὕδατι γλυκεῖ· καὶ τοῖς ϛ. χοεῦσι μίσγειν οὐγγίας πίσσης ά. ἢ β'. καὶ ἑψᾶν· μᾶζαν δὲ τὸ αὐαλέσαι καὶ καταπῆναι καταγγίζειν. ἔστι δὲ θερμαντικὸς, πεπτικὸς, σηκτικὸς, ἀνακαθαρτικὸς· σύνδετος τοῖς περὶ θώρακα, κοιλίαν, ἧπαρ, σπλῆνα καὶ ὑστέρας πόνοις, δύσπνοια πυρετοῦ, καὶ χρονίοις ῥεύμασι, καὶ ἑλκώσεσι τοῖς ἐν βάθει· ποιεῖ καὶ πρὸς βῆχας, βραδυπεψίας, πνευματώσεις, ἄθματα, καὶ πρὸς στρέμματα δὲ μᾶλλον μετ' οἰσυπηρῶν ἐείων.

Picatū vinū fit ex liquida pice & muſto tēperatur. Picem autem primum marina aut muria tā tiſper eluere oportet, dū inalbuerit, & ſyncera maris aqua defluat, mox aqua dulci proluēda: cōgiis octo muſti, vncia picis vna aut altera adijcitur: vbi efferbuerit & cōſtiterit, in vaſa diffunditur. Hoc genus vini excalfacit, cōcoquit, purgat, abſtergit: vtile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & vuluæ, ſi ſine febre ſint, veteri rheumatiſmo, exulcerationib⁹ in altū recedētibus, tuſsi, ſuſpiriis, cōcoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præſertim in ſuccida lana impoſitum.

Περὶ Ἀψινθίτου οἴνου. Κεφ. μθ'.

Ἀψινθίτης οἰνίλως σκευάζεται. οἱ μὲν γὰρ τοῖς μ. καὶ ἡ. ξέστας τῶν ἰταλικῶν κεραμίων, μίξαντες ἀψινθίου ποντικοῦ λίτραν μίαν ἕψουσι μέχρι τοῦ ἀπολιφθῆναι. ἔπειτα

Abſinthites. Cap. XLIX.

Abſinthitę faciūdi ratio euariat. Aliqui enim duodequinquaginta ſextariis Italicarū amphorarū, admiſtā abſinthij Pōtici librā decoquūt ad tertias: &

& vbi ifuderint ſex aceti ſextarios, & abſinthij ſelibrã, ac dili géter pmiſcuerint, diffundũt in vas: dũq; cõquieuerit, defæcãt. Alij abſinthij minã ĩ amphorã demittũt, tuſamq;, & raro liteo deligatã, ĩ cado muſti macerãt, binis mẽſib⁹. Alij abſinthij quadrãté, alij triẽté, & nardi Syriacæ, cinnamomi, caſsiæ, floris iũci odorati, calami, elatæ, palmarũ, ſingulos ſextãtes iniiciũt in metretã muſti, et tũdẽtespri⁹pila, obſtructo vaſis ſpiraculo, binis terníſve mẽſib⁹ dimittũt: poſtea defæcatũ vinũ trãsfundũt ad vſus. Alij addũt ĩ muſti cadũ, Celticæ nardi darchmas xiiij. & abſinthij drachmas xl. linteo ĩuolutas: & poſt quadrageſimũ diẽ elutriãt. Alij in ſenos ſextarios muſti, abſinthij librã, & ſiccę pini reſinę ſextãtẽ immittũt, & poſt decẽ dies excolãt, et recõdũt. Vtile eſt ſtomacho: vrinã cit: tardã cõcoctioné accelerat: hepaticis, regio morbo, et renũ vitiis auxiliat: faſtidia diſcutit: iis ꝓdeſt quib⁹ ſtomach⁹ negotiũ exhibet: valet cõtra lõgã ꝓcordiorũ diſtẽtionẽ, & ĩflationes, teretéſq; vẽtris tineas, & remoratos mẽſes: cõtra hauſta ixię venena q̃plurimũ potũ, & vomitionibus redditũ, auxiliat.

Hyſſo-

ἔπειτα θερσεπιχέαντες * γλεύκοις ξέσας ς'. καὶ ἀψινθίου ἡμίλιτρον ὀπμελῶς μίξαντες. καταγγίζουσι· καταχαθέντα δὲ διυλίζουσιν. οἱ δὲ, μιᾶν ἀψινθίου εἰς τὸ κεραμίον καθιᾶσι, * κόψαντες καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἄραιὸν ἐῶσιν ἐπὶ μιῶας δύο. οἱ δὲ, ἀψινθίου οὐγγίας γ'. ἔνιοι δὲ τέσσαρας, καὶ νάρδου συριακῆς, κιννα-μώμου, καυσίας, ῥάνου ἄνθους, καλάμου, ἐλάτης, φοινίκης ἀνὰ οὐγγίας β'. καθιᾶσιν εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ εἰς ὅλμον κόψαντες καὶ σφικώσαντες, ἐῶσι δίμηνον ἢ πεντάμηνον· εἶτα διυλίσαντες καὶ μεταγγίσαντες ἀποτίθενται. Οἱ δὲ, εἰς γλεύκους μεβρηπὴν νάρδου κελτικῆς ⊀ ιδ' καὶ ἀψινθίου ⊀ μ'. καθιᾶσιν ἐν ὀθονίῳ δήσαντες· καὶ μὴ ἡμέρας μ' μεταγγίζουσιν. οἱ δ', εἰς τοὺς ξέστας κ' τῶ γλεύκους λίτρας ά. ἀψινθίου ἐμβάλλουσι, καὶ πιτυΐνης ξηρᾶς ῥητίνης οὐγγίας β'. μετὰ δὲ ἡμέρας ί. διυλίσαντες ἀποτίθενται. ἔστι δὲ εὐστόμαχος, ἡπατικὸς, χρήσιμος βραδυπεπέσιν, ἡπατικοῖς τε καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖς, ἀνορέκτοις, κακουμύοις· στόμαχον· καὶ πρὸς ὑπογδρίων τάσιν χρόνιον, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, ἕλμινθας σφογγύλας· ἐμμηνα ἐπεχόμενα· πρὸς τ ἰξίου πόσιν πολεῖστος πεδεῖ καὶ ἐξεμούμενος ἁρμόζει.

Περὶ Υσσω-